Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Danneocr,* în Budapesta: *A. V. Goldbergery, Eckstein Bernat:* în Bucurescĭ: *Agence Havas,* Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*
Preţul inserţiunilor: o seria garmond pe o colonă 6 cr. şi 30cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. seu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĚR DE DUMINECĂ 20)

„Gazeta" iese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. sĕu 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 107.—Anul LVIII. Braşov, Duminecă, 14 (26) Mai 1895.

Instalarea Metropolitului Mihalyi.

Braşov, 13 Mai v. 1895

Privirile Românilor din tóte unghiurile sunt aţintite astăḑĭ asupra micului nostru orăşel istoric din piscul Târnavelor, unde se va serba mâne întronisarea noului Archiepiscop şi Metropolit al provinciei metropolitane române greco-catolice.

După o vacanţă aprópe de trei anĭ, tronul metropolitan din Blaşiu, pe care au stat odinióră bărbaţĭ atât de străluciţĭ ai neamului românesc, va fi ocupat cu începutul ḑilei de mâne prin ilustrul archiereu *Dr. Victor Mihalyi de Apşa*, de a căruia personă sunt legate astăḑĭ atâtea speranţe frumóse ale bisericei şi poporului român unit.

Escelenţa Sa a fost chiămat la acest post înalt prin voinţa naţională a clerului român unit, care atât de viu s'a manifestat în memorabilul Sinod electoral din Dumineca Tomei a anului 1893.

Idea conducĕtóre, de care au fost preocupaţĭ părinţii acelui Sinod, este păzirea neştirbită a caracterului naţional independent al bisericei române unite şi aşeḑămintelor ei. Acesta este punctul cardinal, în jurul căruia se învîrt dorinţele şi postulatele esprimate în memorabilul „Manifest al sinodului electoral din 16 Aprilie 1893", pe basa căruia s'a procedat atuncĭ la alegerea de Metropolit.

In grelele timpurĭ, ce le străbate astăḑĭ poporul român dintre Tisa şi Carpaţĭ, chiămarea unui archiereu român este forte grea. Cu atât mai grea este însĕ chiămarea archi-păstorului bisericei române unite, deórece acéstă biserică n'are de a lupta numai în contra nesfîrşitelor greutăţĭ, intrigĭ şi uneltirĭ, ce 'i se pun în cale din partea politicei distrugĕtóre a regimului de aḑi, ci mai are de-a se apĕra şi în contra unor curse şi pornirĭ primejdióse, carĭ tind a-o contopi în organismul autonomic al bisericei latine din Ungaria.

Mult este oropsită biserica română unită şi din alte puncte de vedere. Ea, care după promisiunile, ce 'i s'au dat cu ocasiunea unirei, ar fi trebuit din timpurĭ vechĭ sĕ se bucure de-o autonomiă deplină, sĕ-şĭ aibă tóte drepturile, libertăţile şi aşeḑămintele ei de cultură naţională alăturĭ cu cele dintâi bisericĭ din ţéră: stă astăḑĭ mai rĕu chiar şi decât biserica română gr. or., care până la 1848 era numai tolerată, deórece acéstă biserică îşĭ are cel puţin autonomia sa, pe care biserica română unită nu o are.

In faţa acestor împrejurărĭ este uşor de înţeles, pentru ce părinţii sinodului electoral unit dela 16 Aprilie 1893 au ţinut sĕ-şĭ esprime faţă cu fiitorul metropolit dorinţa lor cea mai fierbinte: ca acesta sĕ lupte pentru pĕstrarea aşeḑămintelor strămoşescĭ orientalĭ ale bisericei române unite; sĕ păzéscă independenţa bisericei de influinţa altor bisericĭ streine, mai ales de cea catolică, şi sĕ stăruie a mijloci pentru biserica română unită un organism autonomic separat, corĕspunḑĕtor dorinţelor şi aspiraţiunilor legitime ale clerului şi poporului, în care sĕ li-se dea influinţa cuvenită şi mirenilor; sĕ apere cu bărbăţiă caracterul naţional şi bisericesc al scólelor etc. etc.

Acestea sunt dorinţele esprimate de Sinodul electoral din Blaşiu, ér dintre bărbaţii, pe carĭ părinţii acestui sinod i-au creḑut mai sincerĭ, mai devotaţĭ şi mai harnicĭ de-a lucra pentru împlinirea lor, Escelenţa Sa Dr. Victor Mihalyi de Apşa a întrunit majoritatea absolută a voturilor.

Insufleţirea naţională a predomnit sinodul electoral din 1893 şi acestei însufleţirĭ avem sĕ datorim marea serbare a întronisărei de mâne, la care inimele românescĭ privesc în momentul de faţă cu atâta speranţă şi bucuriă.

Grele sunt vremile, în carĭ Metropolitul Mihalyi ia în mâna sa toiagul archipăstoresc, dér vremurile grele nasc bărbaţii marĭ. Escelenţa Sa fiă sigur, că mergĕnd înainte pe calea dorită de naţiune, dragostea şi însufleţirea poporului românesc îl va însoţi cu credinţă în toţĭ paşii sĕi şi acésta îi va da tăria şi mângăiarea, ce-l va oţeli în suportarea grelelor lupte viitóre.

Ḑi de bucuriă.

Braşov, 13 (25) Mai 1895.

După douĕ-ḑecĭ de anĭ de guvernare în diecesa Lugoşului, în care timp a dat atâtea dovedĭ de înaltă înţelepciune, de neînfrânt devotament şi virtute creştinéscă pentru binele credincioşilor şi prosperarea bisericei, I. P. S. Sa Dr. *Victor Mihalyi* va ocupa cu ḑiua de mâne nu numai cea mai înaltă tréptă în sînul bisericei române greco-catolice, ci şi un post vrednic de trecutul sĕu în viaţa publică a naţiunei nóstre, care tocmai aḑĭ trece prin cele mai marĭ încercărĭ şi ispite.

E ḑi de mare bucuriă acésta pentru noi. Ḑi luminósă în viaţa plină de amarurĭ şi suferinţe a mult sbuciumatului nostru popor.

Biserica română greco-catolică din Transilvania şi Ungaria îmbracă haină de rară sĕrbătóre!

Sionul românesc saltă şi se veselesce, că Dumneḑeu i-a trimis pe bărbatul deştept şi luminat, care sĕ i conducă naia vieţii printre valurĭ şi furtunĭ spre porturĭ fericite, spre limanul doririlor fierbinţĭ.

Cu ramurĭ verḑĭ, — simbolul speranţei — cu imnurĭ de laudă şi în piept cu credinţa şi alipirea neclătită faţă de sfintele lui aşeḑăminte, clerul şi poporul întêmpină pe bărbatul doririlor.

Inălţate şi fericite sunt inimile nóstre, căcĭ ruptu-s'a vĕlul de jale de pe fruntea ta vĕduvită Metropoliă!

Sosit'a aḑĭ alesul tĕu Mire!

Intrat'a în sanctuarul tĕu păstorul mult iubit şi cu dor aşteptat!

Dela rĕsărit şi dela apus, dela méḑă-nópte şi dela méḑă-ḑi alérgă la tine Blaşiule,—lĕgăn legendar de fapte mărețe, loc sfânt al luminei şi redeşteptării nóstre naţionale, — alérgă dela munte şi câmpiă sute şi mii, ca sĕ salute pe cel ce aḑĭ a pus piciorul pe pĕmêntul tĕu de care ne légă atâtea suvenirĭ marĭ şi scumpe din trecut, atâtea speranţe mângăitóre în viitor!

Nu este scopul nostru a împleti cunună din faptele virtuóse, carĭ împodobesc fruntea Ta, Inalt Preasfinţite! Nu e chiămarea nóstră sĕ arătâm şi apreciăm aḑĭ iubirea Ta fierbinte faţă de biserica şi némul Tĕu. Nicĭ vrem sĕ-Ţĭ aducem tribut de recunoscinţă meritată pentru stăruinţa şi zelul cu care Te-ai distins întru înaintarea şi luminarea credincioşilor, ce ai păstorit până acum. Cu atât mai puţin avem de gând sĕ dovedim, cum, ascultând de vocea Provedinţei dumneḑeescĭ. sufletul Tĕu a escelat totdéuna prin ardórea credinţei, tăria speranţei şi prin căldura iubirei cu care ai îmbrăţişat sórtea şi viitorul aşeḑămintelor puse de marii şi fericiţii Tei antecesorĭ.

Cade-se însĕ, Inalt Preasfinţite, ca în acéstă mare şi memorabilă ḑi, sĕ ne apropiăm de treptele tronului Teu archiepiscopesc şi, pe lângă cele mai adâncĭ omagii de reverinţă, sĕ-Ţĭ urăm din inimă viéţă lungă şi bogată în fapte marĭ şi binefăcĕtóre!

Pĕmêntul pe care ai călcat aḑĭ stropit a fost cu lacrimile şi sângele părinţilor şi strămoşilor noştri. Tronul, ce-l urci astăḑĭ, lovit a fost în nenumĕrate rêndurĭ de vitregitatea timpurilor, dér el a rĕmas falnic şi neclătit, ca stânca în mijlocul valurilor furióse, a rĕmas, pentru-că nu era şi nu este putere în lume, care sĕ-l pótă îngenunchia şi sdrobi, — decât numai atuncĭ, când urmele

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Imn festiv.

D-l profesor emerit *David Almăşan* din Braşov, a trimis I. P. S. Sale Dr. Victor Mihalyi, din incidentul instalării sale ca Metropolit, următorul imn festiv:

Carmen festivum.

Ecscelsum munus felici poscimus hora.
Salve! qui claris nomen virtutibus aequas,
Queis melius nihil esse potest, nec pulchrius [usquam.
Exsulta clere, atque canas hymnos solemnes,
Ornentur sacrae valvae festiva lauro,
Optatus novus ingreditur tua templa sa- [cerdos.
Victor Metropolita, vir almus, nomine clarus,
Quem decorat praeclarus honos et gratia [regis.
Pascat oves, agnos, quorum est concredita [cura.
Hoc decor ille sui muneris desiderat, atque
Pastorale pedum fiat memorabile nomen.
Mutuus adsit amor, per se concordia re- [rum.
Natio, firma fides, divina humana virescant,
Nam summum, pulchrum, atque bonum vere [ista vocantur.
Gratia praesto adsit coelo demissa supremo.
Christi sancta ecclesia luceat omnibus aevis.
Relligio generis lux est, et gloria nostri,
Quae nos conciliat superis, et tollit ad [astra.
Vive diu lectus de coelo magne sacerdos!
Gliscat romanus, Romae generosa pro- [pago.

FÓMETE.

De *Rădulescu-Niger*.

I.

Fă-te 'ncoa mai repede, Ione.

Eacă mĕ fac şi mai repede.

Ion disese, dér numai cu gura, că din picióre tot aşa mişca: încet, lălâŭ, de par' că era deşălat.

Dómne, galben mai era la chip, sĕracul de el, de par' că-ĭ topise cine-va cu d'a sila ceară pe obrajiĭ lui de altă dată arşĭ de sóre, dér rumenĭ, rotundĭ, isvorătorĭ de sănĕtate.

Ochiĭ i-se duseseră în fundul capuluĭ, de unde porniau căutăturĭ obosite, ca dintr'un asfinţit de sóre.

Capul, semeţ într'o vreme, între umeriĭ dreptĭ şi vîrtoşĭ, acuma făcea umbră pieptului între umeriĭ încovoiaţĭ şi fără vlagă.

Biciórele lui păreau douĕ vrejurĭ, carĭ nu-şĭ mai pot duce ródele.

Incaltea de braţe ce sĕ mai ḑicĭ? Ce-ai ḑice de douĕ ramurĭ de ştejar de care numai cója ce mai este.

Femeia, care 'l chema sĕ vie mai repede, aştepta în pórtă cu nişte ochĭ aprinşĭ, ca de bóla.

Era 'naltă şi supţiată de cine scie ce chin ascuns, cu obrajiĭ ofeliţĭ ca douĕ mere rupte prea de crude, carĭ sĕ sbîrcesc fără sĕ se mai coacă.

Nu-i mai rĕmăsese sîn, nu-i mai rĕmăsese nicĭ fir de carne, par'că se usca vĕḑênd cu ochiĭ.

Cămaşa înegrită pe dênsa se resfrângea peste pustia de fustă ruptă şi necârpită, care abia i-se mai ţinea pe şoldurĭ.

Sta c'o mână pe unu din stâlpiĭ portiţei şi cu gâtu întins; i se bătea gâtleju, de par' că i-se ghemuise sufletu acolo.

— Ei, cum e Ione? întrebà dênsa stinsă la graiu.

— Pĕi, cum sĕ fiă? Vênt de vorbe de geaba şi la urmă plóie de pumnĭ, tot de geaba...

— Te bătură?

— Mĕ bătură...

Muierea vrù sĕ mai spue ceva, dér gura i-se făcuse cleiŭ; vorbele i-se lipiră de ceru gurei.

Stătu loculuĭ, ca bătută în pămênt, în vreme ce Ion trecù pe lângă dênsa, trăgêndu-şĭ din greu trupul, ca boul la carul prea încărcat.

Şi încărcat îi era sufletu lui, bietul Ion, de o mâhnire amară, ér' trupul lihnit de nemâncare şi trudit de nesomn.

Se trânti pe prispă cum şi-ar trânti omu ostenit sarcina din spate, şi rĕmase cu capul în jos, ca o cracă neruptă bine, care atârnă.

Muierea s'apropià, cercênd par' că sĕ izvorască din sufletul ei o putere de împotrivire, vecină bărbăţiei.

strĕnepoţilor lui Traian ar fi şterse de pe faţa pămêntului.

Şi când *iubirea şi încrederea*, mândria şi entusiasmul unei naţiunĭ cu viéţă şi viitor îşĭ întinde braţele, ca sĕ priméscă în sînul ei pe fiul trimis de Dumneḑeu sĕ guverneze naia bisericei în fruntea căreia e pus, nu uita Inalt Preasfinţite, că avênd pururea acéstă iubire şi încredere, fapte marĭ şi binecuvêntate ve-Ţĭ puté sĕvêrşi!

Biserica a fost légănul şi scutul limbei şi naţionalităţii nóstre. Ea este aḑĭ unica nóstră cetate în care inimicul n'a întrat pe deplin, e singurul nostru asil, în vremurĭ, când monştri păgânismului par a reînvia érăşĭ sub diferite forme, ca împreună cu ea sĕ înghită limba şi lega nóstră.

Apĕră Preasfinţite — cu înţelepciunea, devotamentul şi energia Ta — apĕră acéstă comóră de sacre aşeḑăminte, căcĭ vei apĕra viéţa şi viitorul unui popor întreg! La farmecul puternicului Teu glas ruşina-se-vor duşmanii ei, trăsări-vor şi cele mai împietrite inimĭ, şi alerga-vor credincioşii Tei sĕ-Ţĭ dea mână de ajutor, căcĭ turma ascultă de păstorul, ce sufletul şi-l pune pentru ea!

Preamări-se-va atuncĭ toiagul păstorirei Tale, şi numele Teu va fi păstrat cu scumpĕtate, venerat şi sĕrbătorit în tot némul şi némul.

Incheiând, Vĕ urăm înc'odată Prea Sfinţite din adêncul inimei, viéţă lungă şi fericită, bogată în fapte marĭ şi binecuvêntate!

I. H. P.

Congresul naţional-bisericesc.

Sibiiu, 12 (24) Mai.

(Raport special al „Gaz. Trans.")

Dumineca trecută s'a deschis cu obicĭnuitele solemnităţĭ Congresul bisericei române gr. or. în Sibiiu.

După o scurtă vorbire de deschidere a Metropolitului Miron, Congresul s'a ales notarii provisorĭ, apoi s'au presentat credenţionalele deputaţilor, carĭ s'au dat spre verificare unei comisiunĭ.

In *şedinţa II* s'au verificat mandatele deputaţilor celor trei eparchii. S'a constituit apoi biroul, apoi comisiunile. După-ce presidiul a presentat rapórtele Consistorului metropolitan, a urmat presentarea petiţiunilor private.

In *şedinţa III* s'au presentat cererile de concediu, apoi a urmat referada comisiunei verificătóre, referada comisiunei organisătóre asupra raportului general al Consistorului metropolitan.

In *şedinţa IV* a urmat la ordinea ḑilei raportul comisiunei bisericescĭ, care s'a luat la cunoscinţă. S'au făcut apoi propunerĭ asupra tipărirei cărţilor bisericescĭ şi s'a luat hotărîrea.

Despre *şedinţa V şi VI* ni-se trimite următorul raport.

A V-a şedinţă a congresului s'a început aḑĭ diminéţă la 9 óre. După presentarea unor exibite, I. P. S. Metropolitul propune, ca din simţĕmêntul de pietate şi gratitudine faţă de memoria marilor bărbaţĭ şi binefăcĕtorĭ ai bisericii şi naţiunii nóstre, Andreiu Şaguna şi Em. Gozsdu, sĕ se esprime la protocol recunoscinţă faţă de memoria lor şi sĕ se serbeze un părăstas mâne, Sâmbătă, înaintea începerii şedinţei, ceea ce se primesce cu unanimitate.

A urmat apoi la ordinea ḑilei raportul comisiei verificătóre. După verificarea a 3 deputaţĭ, ale căror acte au fost în regulă, a venit la discuţiă făimósă cestiune: verificarea deputaţilor Ioan *Beleş* (cercu, Radna) şi Iosif *Gáll* (cercul Cluş).

Comisia verificătóre, în înţelesul conferenţei de Miercurĭ, a propus sĕ ţină verificarea în suspens, cerêndu-se lămurire dela sinodul archieresc, décă aceştĭ deputaţĭ, carĭ au votat contra intereselor bisericii în legislaţiunea ţérii, sunt óre eligibilĭ séu ba?

Archimandritul *Puşcar* face contra propunere, ca deputaţii din vorbă sĕ se verifice, *fără de a-şĭ motiva propunerea.* I. P. S. Sa *Metropolitul* ḑise, că nu are nimic contra propunerii comisiei, dér atuncĭ sĕ căutăm sĕ ne curăţim de elemente tulburătóre din biserică; *cu tóte acéste* crede, că verificarea s'ar puté face, ş'apoi sĕ se ia la cercetare deputaţii amintiţĭ. Deputatul Georgiu *Popa* dela Arad în merit este pentru propunerea comisiei, propune însĕ, ca comisia sĕ facă o altă motivare în sensul, că aceştĭ doi deputaţĭ, prin votul lor, *s'au lăpădat de comuniunea bisericéscă în vreme de ispită* şi ast-fel cere amânarea hotărîrei pentru o nouĕ stilisare.

Deputatul *Mangra* face următórea propunere:

„Considerând, că biserica ortodoxă română din Ungaria şi Transilvania, ca biserică autonomă, îşĭ reguléză, administréză şi conduce afacerile sale după dreptul ei canonic garantat şi prin art. de lege IX. 1868 în formă representativă; considerând, că representanţa cea mai 'naltă a întregei nóstre provincii metropolitane este congresul naţional bisericesc; considerând, că de competenţa şi chemarea congresului se ţine îngrijirea pentru susţinerea libertăţii religiunei şi autonomiei bisericei române ortodoxe; considerând, că deputaţii Iosif *Gáll* şi Ioan *Beleş*, prin votul lor dat în casa magnaţilor şi în dieta ţĕrii pentru căsătoria civilă şi interconfesionalism, au luat posiţiă hotărîtă în contra religiunii şi bisericei ortodocse şi că prin acésta şi-au perdut dreptul de cetăţenie în biserica ortodoxă: în conformitate cu dispoziţiunile cuprinse în canon 1 al sinodului ecum. VI. că: décă cine-va dintre toţĭ nu vor ţiné şi îmbrăţişa preḑisele dogme ale cinstirii de Dumneḑeu şi nu vor propovĕdui aşa, ci s'ar apuca a meşteşugi în potriva acestora, fiă anatema, şi din cristianicescul catalog ca un strĕin sĕ se scóţă şi sĕ caḑă: „propun, ca măritul congres naţional bisericesc sĕ anuleze alegerea de deputaţĭ congresualĭ a d-lor Iosif Gáll şi Ioan Beleş".

Inainte de votare se cere prin mai mulţĭ deputaţĭ subscrişĭ pe o listă votarea nominală, dér punêndu-se la vot propunerea dep. Georgiu Popa, se primesce acésta şi aşa decisiunea în merit se amână pe altă şedinţă.

A urmat apoi referada comisiei şcolare prin referentul Ion *Ionaş* asupra raportului general al consistorului metropolitan, ca senat şcolar, care în general se ia spre sciinţă, apoi la propunerea comisiei congresul decide, ca consistorul metropolitan sĕ ia mĕsurĭ cu privire la cercetarea regulată a şcólelor elementare şi de repetiţiune, mai departe sĕ stăruéscă, ca în şcólele comunale, precum şi în alte şcóle cercetate şi de elevĭ ortodocşĭ, sĕ se propună religia şi cântările bisericescĭ.

Comisiunea organisătóre prin referentul C. *Bredicean* referéză asupra raportului consistorial şi actelor privitóre la amânarea congresului. Comisia, pe basa actelor constată, că guvernul nu s'a învoit la ţinerea congresului, din causa mişcării politice a poporului românesc şi că consistorul metropolitan a făcut paşii de lipsă pentru obţinerea rescriptului prea înalt şi a remonstrat contra învinuirii, că cogresul naţional bisericesc ar fi înfluinţat de politică, şi propune, ca sĕ se aprobe paşii făcuţĭ, avênd încrederea, că şi în viitor Archiereii şi consistorul metropolitan îşĭ vor face datorinţa în privinţa acésta.

Deputatul Paul *Rotar* face la acéstă propunere amandamentul, că congresul sĕ şĭ esprime regretul faţă de guvern, că a oprit ţinerea congresului la timp, *pe motive neîntemeiate*, şi consistorul metropolitan sĕ continue a dovedi acésta guvernului, ca pe viitor sĕ nu se mai întêmple amânarea nemotivată a congresului.

Făcêndu-se votarea, se primesce propunerea comisiei, ér amandamentul, deşi după părerea nóstră a fost fórte la loc, s'a respins.

Referentul comisiei financiare, dep. Traian *Barzu*, referéză asupra proiectului de *regulament despre administrarea afacerilor epitropescĭ* în întréga mitropolie. Arătênd desvoltarea istorică a cestiunei, începênd dela 1868, comisia constată, în conformitate cu părerea eparchiilor dela Arad şi Caransebeş şi a consistorului metropolitan dela 1886 şi a sinodului eparchiei Caransebeşului din anul acesta, că întroducerea unui astfel de regulament uniform taie în autonomia singuraticelor eparchii şi nu este de folos, cu atât mai mult, că afacerile epitropescĭ sunt regulate prin normative speciale.

Astfel propune, ca congresul sĕ enunţe, că nu află de lipsă a regula afacerile epitropescĭ, şi prin urmare nu întră în desbaterea specială a proiectului. Desbaterea mai departe asupra acestei cestiunĭ se amână pe şedinţa proximă, care se anunţă la cincĭ óre după prânḑ.

Şedinţa VII, ţinută Vinerĭ, în 24 Mai d. a. S'a continuat discusiunea asupra părerii comisiunei, cu privire la proiectul de regulamentul epitropesc. Cu majoritate de voturĭ se primesce propunerea deputatului Truţa de a-se da simplu proiectul la sinódele eparchiale proxime spre a-şĭ da părerea, avênd apoi a se pertracta în sesiunea proximă a congresului.

Cu privire la cererea guvernului despre date referitóre la dotaţiunea parochilor noştri, sĕ iau la cunoscinţă aprobătóre mĕsurile dispuse de consistorul metropolitan, ca eparchiile sĕ dea datele cerute, dér suma, ce ar da guvernul pentru dotaţiunĭ, sĕ o dea autorităţii supreme bisericescĭ, susţinênd noi dreptul de a regula dotaţiunea parochială, neadmiţênd astfel ingerinţa guvernului.

Bismark şi tripla alianţă.

Principele Bismark, primind la 23 Mai o deputaţiune de 1600 persóne din Lipsca, a rĕspuns următórele la salutarea, ce i s'a făcut:

„Victoria dela Lipsca s'a câştigat aşa, că pentru întâia óră Germanii din Prusia şi Austria au stat umĕr la umĕr, învingênd împreună pe duşman. Sperez, că décă mai târḑiu va trebui sĕ ne mai luptăm odată, acésta se va întêmpla *umĕr la umĕr cu Austria*".

In decursul vorbirei sale Bismark făcù amintire de *„alianţa sfântă a celor trei monarchĭ"*, care, ce-i drept, provócă o grămadă de reamintirĭ neplăcute, dér în carĭ se arată o politică solidară, independentă şi iubitóre de adevĕr contra unei politice silnice şi cuceritóre. Pentru-ca şi în viitor sĕ putem fi sigurĭ faţă de domnia spadei francese, care a fost sdrobită în lupta dela Lipsca, *este de dorit legătura şi cu vecinul nostru Rus, căruia de altfel nicĭ nu-i trebue sĕ i-se împartă interese de forţă.* Nu înţeleg de ce ar trebui sĕ pismuim noi pe Ruşĭ, séu ei pe noi. Lor le putem da, ceea ce doresc ei colo departe în Asia, şi ne putem bucura, décă se vor mulţămi cu atât, însĕ noi n'avem sĕ pismuim nimic la ei, nicĭ ei n'au ce sĕ doréscă întru stricăciunea

---

— Ei lasă Ióne, că dóră n'om muri! grăi dênsa.

Şi graiu par' că îi era mai întărit.

— Eacă om răbda şi astă séră, şi mâne de-o vrea Dumneḑeu tot aşa, până când s'o îndura tot el sĕ ne dea o bucăţică pentru gură.

— Om răbda, fă nevastă, noi, — bine; dér pĕcătoşiĭ ăia de copii, ce sunt ei vinovaţĭ sĕ rabde, că nu'i vedĭ cum se uită în ochiĭ noştri de ţi-se rupe sufletul?

Muierei par' că i-se învălui pe dinaintea ochilor şi mai sĕ cadă.

— Au adormit, mititeiĭ maichiĭ, cu nădejdea c'o sĕ le aducă tăicuţu de mâncare... ḑise ea cu lacrimĭ în graiŭ.

— De mâncare, şuerà Românul cu amărăciune — de mâncare! De unde? De la Curte? De la afurisiţiĭ ăia, carĭ n'au suflet? Că m'am dus sĕ le cer cu binişoru, sĕ mĕ fac la ei dator pe viaţă... Şi décă am stăruit şi le-am ḑis şi eu, de! ca omul, o vorbă, acolo, nu de rĕu, écă sări cu înjurăturĭ boerul şi mĕ năpusti pe uşă cu ghionturĭ... par' că m'ar fi prins cu hoţie, orĭ cu cine scie ce alt pĕcat neiertat....

— Mânca-le-ar cânii măruntaiele! ḑise femeia cu ură. Cum de-i rabdă Dumneḑeu!

— Şi unde sĕ te ducĭ şi năzuescĭ cu rogu-mĕ p'în vecinĭ, unde? Că toţĭ se vaetă că n'au. Aşa fómete n'au pomenit nicĭ ăi bĕtrânĭ, de când ci-că sunt ei pe lume! Ce blestem o mai fi şi ăsta! Am întêlnit pe nea Vasile Prostu, cum îi ḑic; era prăpădit sĕracu; şi el păţise ierĭ la curte, ce am păţit eu aḑĭ. Nu mai sciu Româniĭ ce sĕ faca... Incalte nu ne ia Dumneḑeu sufletele, sĕ nu mai pătimim? Şi nicĭ de muncă nu mai e la Curte, că tot te-ai mai ajunge cu câte ceva de p'acolo...

Atuncĭ s'audì un scâncit de copil în casă.

— Eacă, se deştéptă Gheorghiţă... Aoleu, ce'i dăm băiatului, mititelu, ce'i dăm!

Şi biata nevastă, aşa tot văetându-se, dădù fuga în odae.

— Maică, 'mi e fóme... sĕ audi copilul, că plânge... N'a venit tăicuţu?

— O se vie, maică, o se vie, prinse a căuta muma sĕ-l îmbuneze.

De o dată Ion sĕ ridicà. Plânsetul băiatului îl arsese în suflet.

O croi pe pórtă, ca un nebun.

— Unde te ducĭ! se audì din urmă glasul speriat al femeiĭ.

Ion dădù din mânĭ şi se duse înainte ca glonţul.

. . . .

Ce-i drept, măre, era o fómete cumplită.

De cu primă-vară holdele rîdeau sórelui, ce le da viaţă. Şi rîdeau de bucurie şi de nădejde şi feţele Românilor.

Şi numai écă se porniră într'o bună diminéţă, după craiŭ nou, ploi şi ploi de par' că sĕ spărsese cerul şi nu mai putea Dumneḑeu sĕ-l cârpéscă la loc, cu nicĭ un chip.

De plivit grâŭ nicĭ era vorbă; de arat la porumb nicĭ prin gând sĕ-ţĭ trécă; de chibzuit cu ovăsurĭ şi orzurĭ pace bună!

Rapiţa se cam fuduli ea niţel, că par' că'i creştea inima la plóe, dar apoi prinse a putreḑi, décă se făcù lăcovişte în ogoru'i.

Grâul, tot aşa, începù sĕ piară; lanurile se arătau cu pete, pete îngălbenite, pe care apoi s'aşeḑa noroiŭ şi făcea locul negru.

Rîurilor le veni şi lor peste mână de atâta apărie nĕvălită în albiile lor, şi nu se mai puturĕ cuprinde între malurĭ.

Luncile ajunserĕ lacurĭ şi grâul pajişte peştilor.

Ér când câte o clipă douĕ sórele străbătea printre ăi norĭ furioşĭ, mâhnitóre privileşte lumina.

Şi atuncĭ, de jalea câmpurilor, fugea érăşĭ între noriĭ, carĭ se aşeḑau trâmbă de pânză şi se storceau fără contenire.

Şoselele sĕ desfundaserĕ; drumurile ajunseserĕ făgaşurĭ. Nicĭ chip sĕ mai pótă pornì carul pe unde-va.

Nu mai întêlniai decât feţe posomorîte; nu mai audiai decât blăstĕmurĭ.

Ér în vremea asta, munca sta, braţele stăteau; gurile sfîrşiau, fără sĕ vadă aducêndu-se la loc ale trebuinciósei casei.

Acuma chip sĕ luminase, după o lună şi mai bine de potop.

Dér locurile se scurgeau cu încetul;

nóstră. Étă de ce aşĭ dori eu, ca să păzim pacea spre Orient şi între statele monarchice, însĕ nicĭ decât spre paguba raporturilor în care stăm faţă cu Austria, nicĭ spre stricăciunea rudirei cu Austriacii. Răsbóiele orĭ revoluţiunile între numitele state monarchice, ar face să pierdem mai mult, decât am câştiga. Ceea ce un stat mai mare ar puté răpi dela altul, nu póte cădé în cumpĕnă faţă de valórea, ce o representă într'un stat necesitatea păcii şi domnia legală.

Bismark are mereu mâncărime de limbă şi cu tóte că stă c'un picior în grópă, totuşĭ nu póte sĕ se sufere a nu-şĭ da pe faţă ura faţă de nobilul popor frances.

Foile italiene despre noi.

Cu bucuriă constatăm din nou, că fraţii noştri italieni şi foile lor se ocupă adeseorĭ de starea nóstră a Românilor asupriţĭ.

„*La Riforma*“ din Roma şi „*La Stampa*“ („Gazzetta Piemontese“) din Turin publică în numerii dela 17 Maiŭ lungĭ telegrame despre ultimul proces de aderenţe sub titlul: „Noue condamnărĭ maghiare contra Românilor din Transilvania“.

Alt diar: „*Verona Fedele*“ (Verona) publică în numĕrul sĕu dela 11 Maiŭ o amenunţită recensiune a broşurii d-lui Roberto *Fava*: „Gli Ebrei in Romania“. Arĕtând cum autorul face cunoscută falsitatea aserţiunilor deputatului Bloch, care încercà a justifica operaţiunile ovreilor ţintite spre paguba unui popor, care e resolut a-şĭ apĕra naţionalitatea sa, recensentul încheiă astfel lucrarea sa:

„Ne bucurăm dimpreună cu autorul de lucrarea sa seriósă, făcută întru triumfarea adevĕrului şi justiţiei, şi dorim, ca argumentele sale să fiă luate în considerare şi studiate pentru a-se sci odată, că stările din România sunt ordinate după drept şi justiţiă“.

Despre cestiunea cu Banffy şi Agliardi diarele italiene, firesce, scriu fórte mult.

Presa catolică întrégă cestiunea o reduce la ura francmasonilor, de carĭ în Ungaria sunt fórte mulţĭ. „*Verona Fedele*“ de esemplu, espunĕnd într'un primarticol starea cestiunei, dice despre rĕspunsul lui Banffy dat la interpelaţia lui Terény următórele:

„Minciuna massonică a rănit în pept pe un bun soldat, pe un adevĕrat gentilom, care însĕ n'a venit nicĭ decât în confusiune (Kalnoky), ci a publicat în „Pol. Correspondenz“ o notă fulminantă, prin care a desminţit pe Banffy şi a declarat, că ministrul ungar s'a dovedit de ignorant şi în cele mai elementare norme ale diplomaţiei“.

„*La Libertà Cattolica*“, diarul din Neapol scrie (în numĕrul 102, dela 6 Maiŭ an. XXIX) cam următórele despre Iancu şi monumuntul lui, care a atras „vestita“ ordinaţiune a lui Perczel: „Cam acum un an, tinerimea română din Transilvania concepù nobila ideiă, ca sĕ pună o cruce de piatră la mormêntul, care acopere rĕmăşiţele pămêntescĭ ale lui Avram *Iancu* în modestul şi necunoscutul cimitir al satului *Ţebea*, pentru ca generaţiunile din viitor sĕ scie, unde repauséză osemintele eroului, al cărui nume va rĕmâné nemuritor în istoria Transilvaniei“. In pasagiul următor descrie rolul lui Iancu la 1848, cum a luptat de eroic contra rebelilor, cum din început până la sfîrşitul revoluţiunei a rĕmas fidel dinastiei, actualului Impĕrat şi Rege, care la şi distins prin crucea de cavaler al ordinului Fr. Iosif.

„Astădĭ însĕ — continuă articolul — în Ungaria e un delict de înaltă tradare a pune în memoria acestui bărbat un monument. Intru adevĕr ministrul internelor, domnul Perczel, a emis în dilele acestea un ordin, care dice“ (Aicĭ se publică întrégă ordinaţiunea, relevêndu-se prin litere cursive pasagele marcante). La frasa ordinaţiunei „.... aceluia, care şi-a tradat 'patria“ autorul articolului pune următórea notă sublineată: „*A chi? Al suo legitimo soverano?*“ (Cui i-a tradat'o? Suveranului sĕu legitim?)

„Étă cum guvernul maghiar a ajuns sĕ pedepséscă şi sĕ persecute din oficiu memoria unui bărbat, care a luptat cu cel mai mare eroism şi cea mai profundă abnegaţiune pentru causa legalităţii şi a dinastiei imperiale!“ Astfel esclamă autorul, făcêndu-şĭ reflecsiunile la ordinaţiunea lui Perczel. După ce comparéză acésta ţinută a guvernului faţă de Iancu, cu cea faţă Kossuth, încheiă astfel: „Incă câţĭ-va anĭ înainte pe calea apucată, apoi monarchia austro-ungară nu va mai fi decât o amintire!“

Articolul e întitulat: „*L' anatema del signor Perczel contra la memoria di Abramo Iancu*“.

Din Blaşiu.

Câte-va momente înainte de-a pune diarul sub pressă, primim din Blaşiu următórea împărtăşire:

Blaşiu, 24 Maiu (séra $7^1/_2$ óre). Preoţii Maramurăşenĭ, carĭ au sosit cu trenul dela amédĭ, purtând o sfântă veneraţiune către „Câmpul Libertăţii“ s'au dus de-au încunjurat piatra epocală din mijlocul lui. Pe când un vêntuleţ lin se juca cu albul pĕr al venerabililor preoţĭ — ca dintr'un singur glas rĕsună o strofă din imnul naţional „Deştéptă-te Române“ şi lacrimĭ de nespusă bucuriă şi entusiasm se vĕrsa pe barbele lor albe.

Doi gendarmĭ însĕ venind din partea contrară a Câmpului, înarmaţĭ până 'n dinţĭ alergară nebunesce spre grupa de preoţĭ, carĭ se întorceau spre oraş, unde aşteptau alţĭ doi poteraşĭ. Preoţii au fost ajunşĭ numai în mijlocul oraşului şi astfel n'au putut sĕ-şĭ desvólte gendarmii bravura.

De-ocamdată lucrurile au rĕmas la atât. Că ce va fi mâne nu sciu. Destul, că exordiul e „minunat“ şi pe placul şoviniştilor neîmpăcaţĭ.

Procesul ţĕrănului Dordea.

Miercurĭ s'a ţinut la tribunalul din Sibiiu pertractarea finală în procesul, ce i s'a ţinut bravului ţĕran *Dordea* din Bungard, lângă Sibiiu, pe motivul, că ar fi lăudat o faptă urmărită de lege, când la gara din Sibiiu a salutat, în numele ţĕranilor eşiţĭ spre întêmpinare, pe gazetarul Septimiu Albini, care se întorcea din temniţa dela Seghedin.

In numĕrul trecut de Dumineca am făcut amintire despre acest proces la loc de frunte al fóiei nóstre. Astădĭ însĕmnăm, că procesul pertractându-se Miercurĭ, acusatul avù de apĕrător pe distinsul advocat român Dr. *Amos Frâncu*, şi după acusa procurorului şi apĕrarea plină de argumente a apĕrătorului, tribunalul a condamnat pe *Dordea la 100 fl. pedepsă în banĭ.*

Acusatul încă a ţinut o vorbire frumósă şi plină de înalte simţĕminte naţionale, pe care o reproducem în întregul ei aicĭ:

Faptul, pentru care sunt tras astădĭ la bara judecăţii, se reduce la un simptom, ce 18 vécurĭ de-a rêndul a stăpânit viéţa poporului român, şi acesta este: că ţĕranul român a fost şi este una cu inteligenţa românéscă, eşită din mijlocul sĕu, ce se încăldesce pentru durerile şi aspiraţiunile poporului românesc, luptă şi sufere pentru aceste.

Este şi firéscă legătura trainică între opinca română şi inteliginţa eşită din opincă, pentru-că sângele apă nu se face şi pentru-că niminea nu înţelege aşa suferinţele şi lupta necurmată pentru libertate, ce o órtă ţĕranul român, ca inteligenţa românéscă, care luptând şi suferind, părtaşe fiind tuturor durerilor ţĕranului român, vécurĭ de-a rêndul a muncit şi, durere, şi 'n acéstă epocă de libertate muncesce necurmat, chiar cu preţul vieţei şi libertăţii personale, sĕ aline durerile poporului român.

Şi multe sunt, Dómne, durerile acestui popor. Tóte aceste durerĭ resultă mai pe sus de tóte din principiul, ce secolĭ de ruşine de-a rêndul a fost inscris în legiuirea acestei nefericite ţĕrĭ, şi care, deşĭ şters din lege, se aplică până 'n diua de adĭ faţă de ţĕranul român.

Principiul, că ţĕranul român *nec ad libertatem natus, nec ad libertatem creatus*, — (nicĭ născut în libertate, nicĭ chiămat pentru libertate.... Aicĭ preşedintele îndrumă pe acusat, sĕ nu se abată dela obiect şi-l ameninţă cu detragerea cuvêntului.)

Acusatul însĕ continuà mai departe dicênd: ...ci bun este numai a plăti dare şi a da soldaţĭ.

Ţĕranul român însĕ nu vré se aibă numai datorinţe; sătul de atâta împilirĭ, el cere sĕ se vindece ranela trecutului, sĕ 'i se dea drepturile, ce-i compet în sfatul ţĕrei, în justiţiă şi administraţiă, sĕ 'i se cruţe cele unei sfinte moştenirĭ: *limba* şi *legea*.... (Aicĭ din nou îndruméză presidentul pe acusat, sĕ nu se abată dela obiect. Acesta însĕ continuă:) .... Acestea le cere ţĕranul român. Acestea le reclamă în numele sĕu inteligentul român, ca conducĕtor al poporului, şi fiind glasul inteligenţei luptătóre vocea poporuluî, e firesc, ca lupta domnului român sĕ fiă salutată cu căldură de ţĕranul român...

Presidentul: D-ta nu te abate dela obiectul acusei, la cas contrar, de mai continui astfel, îţĭ detrag cuvêntul.

Acusatul Dordea... Din tóte cele de până aci se vede, că fapta mea, de a fi dis câte-va cuvinte frăţescĭ unui gazetar român eşit din temniţă, nu póte sĕ însemne, că aşĭ fi lăudat pe gazetarul român pentru vre-o faptă anume, ci a însemnat numai, că 'i se deschide inima ţĕranului român faţă de gazetarul, ce-a luptat şi suferit.

Nu póte decĭ sĕ fiă vorba, că aşĭ fi vrut sĕ laud o faptă anumită a gazetarului salutat prin mine, pentru care va fi fost judecat, cum dice d-l procuror, de óre-ce eu viu dela sate şi trăind lângă córnele plugului, nu am sciut pentru-ce causă s'a tras în judecată d-l Albini şi nicĭ că puteam sci, deóre-ce în 10 anĭ amarnic trecuţĭ au fost apróре 50 de procese politice şi trebue sĕ fiă cine va procuror, dér nu ţeran, de-a le puté ţiné în sémă.

Adênc îngrijată de aceste prigonirĭ, ţĕrănimea română eşit'a în calea unui gazetar român cu gândul s'arate, ce mult ţine la luptătorii sĕi.

Adunaţĭ în acest gând mii şi mii de ţeranĭ românĭ, m'au îndemnat sĕ rostesc acele câte-va cuvinte de bine-ventare faţă de un gazetar român, şi eu, împlinindu-le dorinţa, declar încă-odată, că mé simt fericit de a fi fost organul lor şi sunt convins adĭ, ca şi atuncĭ, că pe *ţĕranul român nu-l vor despărţì de luptătorii sĕi nicĭ zidurile temniţelor!*

---

lanurile în mare parte erau potmolite; grânele stricate.

Orĭ încătrău îţĭ învêrteai ochii, prăpăd; un oftat lung şi greu ţi-se urca pe coş din adêncul rĕrunchilor.

Vremea mai de tot trecută pentru porumb; ér' sórele par' că 'şĭ pierduse vlaga, aşa usca de încet ogórĕle.

Din multe părţĭ ale ţĕrei sosiau veştĭ de desnădejde, că precum şi p'acolo se deslănţuise urgie la fel.

II.

La câte-va linii mai departe de casa lui Ion Tabără şede Ilie Gazdă.

Ii dicea lumea aşa, fiind-că într'o vreme fusese ci-că gazdă de ómenĭ bunĭ de ăia cu cinstea chióră şi cu mâna în punga altuia.

Ci-că 'l prinseseră atuncĭ pe Ilie cu mâţa în sac, dér mi'l scăpase nuş'care avocat d'ăia, care te ghileşte la tribunal şi te întórce acasă pânză albă, ca lumina.

Ilie prinsese minte şi sĕ făcuse iarbă înflorită la casa luĭ, toţĭ sĕ minunau de dênsul; — nime nu 'l cosia, nime nu 'l păştea.

Ilie sĕ ducea la biserică şi se închina de câte orĭ se închina popa, orĭ dascălul; aprindea lumînărĭ la icónele marĭ, da leturghiĭ Duminica, sĕrbătórea; chema pe popa se-i facă acasă sfeştaniĭ, ér la Sft. Ilie făcea praznic mare. Atuncĭ îi întrau şi lui rudele în casă. In colo, nicĭ o data.

Sĕ fi dat el cui-va un ciur de mălai? Dómne păzesce! Sĕ fi primit s'asculte nevoia cuĭ-va? Deră!

Nicĭ cu amanet, nicĭ pe datorie curată nu întindea nimĕnui un fir de pai, un bob de grâu, un grăuncior de orĭ ce-o fi fost.

La cârciumă se ducea, nicĭ vorbă; grăia însĕ numai cu ăia ai Regiei, cu Popa, cu logofătu moşiei; une orĭ, şi asta rar, cu vr'un fruntaş, doi din sat.

Când venia arendaşul dela târg, Ilie căta sĕ i-se întêmple în calè, ca sĕ-i tragă plecăciune multă, şi fiind de altmintrelea se pricepea Ilie la ale plugăritului, arendaşul se cam sfătuia cu dênsul asupra pusului porumbului orĭ a locurilor mai potrivite pentru grâu sĕu pentru alt-ceva.

Neica Ilie era ca un fel de boer al satului, care numai cu feţe procopsite se îndemna la vorbă.

E un Român nalt la trup şi din belşug zidit.

Capu lui par' că e un pepene uns cu miere şi tăvălit p'in fulgĭ, aşa de tuns ce sĕ pórtă şi aşa de albĭ ce 'i sunt perii.

Mustaţa grósă cât douĕ vrăbiĭ sĕ ridică rĕsucită cu fudulie de amêndouĕ părţile gurei.

Căutătura 'i-e nu prea veselă şi gura nu prea dată de glume.

Iţĭ cam venea sĕ'ţĭ scoţĭ căciula când îl întêlniai, că e chipos, al naibei!

Şi-i dădeau bună rumâniĭ, décă nu era chip sĕ se facă că nu 'l vĕd, dér încolo îl cam înjurau, unde nu se puteau cu nimica îngrădì pe lângă dênsul.

Casa lui Ilie Gazdă, e de cărămidă, cu ferestre marĭ, cu brâurĭ albastre şi înflorite pe icĭ-colo din mistrie. Are vr'o patru odăi despărţite printr'o tindă cu vatră în fund.

In ele curăţenie şi numai lucrurĭ mândre ieşite din rĕsboiŭ şi din mânile muerei, care era o harnică şi jumĕtate.

Ea, chip, nu se ţinea aşa de fudulă, ca Ilie, dér era nedarnică tot ca el.

Curtea totdéuna le era plină cu trebuinciósele pentru casă şi celarul cu unelte bune pentru câmp.

Aveau numai dece pogóne de loc şi ce scoteau din ele era pentru nevoia casei şi a vitelor: grâu, porumb, ovĕs, pentru cai, nutreţ pentru boi şi vacă. Dacă-i prisosia ceva, vindea la strîngĕtorii precupeţĭ. Cu curtea arendaşului, ca şi cu locuitorii, nu voiau sĕ aibă socotelĭ de nicĭ un fel.

Atâta dóră, la pogónele lor, cât aveau în clin şi 'n mânecă cu câte-va fete din sat, ca să le ajute la muncă.

Doi băeţĭ ai lor stăteau tótă vremea la têrg în şcolĭ: unu la a milităréscă, ălalalt la a de podurĭ şi şosele: şi erau sîrguitorĭ şi cuminţĭ băeţii. Când veniau în vacanţe acasă mai nicĭ sĕ simţia satul de dênşii.

Ér când îi vedeai, numai p'amêndoi

SCIRILE ḌILEI.

13 (25) Mai.

Congresul bisericei sêrbescĭ. Cetim în „*Magyar Hirlap*", că ministrul preşedinte unguresc a trimis Majestăţii Sale actele necesare pentru convocarea neamânată a Congresului bisericei sêrbescĭ. Congresul se va ocupa între altele cu împlerea scaunului episcopesc gr. or. din Buda, post devenit în vacanţă după mórtea episcopului Arsenie *Stoicovicĭ.*

—o—

Lueger contra Maghiarilor. Dr. Lueger, nou alesul subprimar din Viena şi cunoscutul deputat antisemit, a ţinut Lunia trecută o vorbire la o adunare electorală, în care amintind mai multe cestiunĭ, în fine ḍise despre Maghiarĭ următórele: „Ceea ce se întêmplă în Ungaria, la noi nu se póte întêmpla nicĭ-odată. Nu se póte întêmpla, deórece noi avem o partidă tare şi conscie de sine, care nici când nu va permite sĕ între în patria nóstră *mişei*, de carĭ la tot pasul dai în Ungaria".

—o—

O epistolă interesantă. Neguţătorul Alexandru Steiner din Biserica-Albă a trimis cu finea lunei Februarie o epistolă la adresa ministerului de resbel japones, gratulând în aceea pentru învingerile raportate asupra Chinesilor. In 17 l. c. Steiner a primit la epistola sa următorul rĕspuns: „Ministre dela Guerre — Cabinet du Ministre. Tokio în 27 Martie 1895. Domnului Alexandru Steiner, în Biserica-Albă, Austro-Ungaria. Incredinţat din partea ministrului de resbel împĕrătesc japones, îmĭ esprim cea mai adêncă mulţămită, pentru gratularea prietinéscă a D-tale la învingerile raportate de armata nóstră. Te salută colonelul O. Yamanouchi, şeful cabinetului ministrului de resbel împĕrătesc japones". — Rĕspunsul e scris în limbă germană corectă şi s'a pus pe postă în Tokio la 1 Aprilie cu o marcă japonesă. In 5 Aprilie a trecut prin Yokohama şi în 17 Mai a sosit în Biserica-Alba, decĭ i-a trebuit $1^1/_2$ lună, până ce a ajuns la ţintă. Faptul amintit dovedesce din nou, că Japonesii sunt ómenĭ fórte curteneţĭ.

—o—

Muscele columbace, cunoscute ca fórte periculóse în muşcarea vitelor, au năvălit înainte cu câte-va ḍile valea Mureşului şi mai ales locurile de păşune, aşa încât ţĕranii sunt siliţĭ aşĭ ţinė vitele acasă în grajdurĭ. Până acuma mai multe vite au perit în urma muşcăturilor.

—o—

Medicĭ românĭ la băĭ. D-l *Dr. G. Vuia* şi-a început practica sa de medic la Băile-Herculane (Mehadia). De-asemenea d-l Dr. *I. T. Mera* şi-a reînceput activitatea de medic balnear la Karlsbad (Marktplatz „Tempel").

—o—

Ingheţat în Mai. Din Agram se anunţă, că în nóptea de 16 spre 17 l. c. a căḍut în ţinutul acela multă zăpadă. Doi locuitorĭ ţĕranĭ din satul Gracani voiră sĕ mérgă la têrgul din Stubiţa. După-ce ei însĕ nu se re'ntórseră nicĭ a doua ḍi se porniră ómenii sĕ-i caute. Pe unul dintre ţĕranĭ, cu numele Maleţ, îl aflară în fine mort într'o pădure. Mai întâi sătenii creḍură, că a fost omorît, dér comisiunea judecătoréscă, ce ieşi la faţa locului, constată, că Maleţ a murit îngheţat de frig. Celuialalt ţĕran dispărut până acuma încă nu i-au dat de urmă.

—o—

Epidemiă de tifus. Intre poporul şi muncitorii dela căile ferate din comitatul Maramureşului graséză epidemia de tifus. Lipsa de medicĭ şi bucatele rele de nutrire promovéză lăţirea bólei. De-ocamdată s'au construit barace pentru bolnavĭ lipsiţĭ de ajutóre.

—o—

Avis. La biroul camerei comerciale din Braşov se póte ceti escrierea de oferte a direcţiunei căilor ferate ungare pentru liferare de traverse. Terminul înaintărei ofertelor este până la 20 Iunie a. c. — Tot la acel birou se află şi consemnarea articolelor de lipsă pentru corpul XII de armată de periódа 1895/6.

NECROLOG. **Leo Popescul,** protopresviter şi paroch gr. or. la biserica catedrală din Cernăuţĭ, decorat cu crucea de aur pentru merite etc., a rĕposat în 8 (20) Maiŭ a. c. la 10 óre séra, în etate de 57 anĭ.

Imormêntarea rĕmăşiţelor pămêntene ale scumpului defunct s'a ţinut Joi în 11 (23) Maiŭ a. c.

Cernăuţĭ, în 9 (21) Maiŭ 1895. *M. U. Dr. Modest Popescul.*

Pămêntul nostru.

Sub acest titlu ḍiarul bucovinén „*Deşteptarea*" publică un şir de articolĭ, în carĭ arătând din istoria strămoşilor casurĭ concrete, dă Românilor bucovinenĭ învĕţăturĭ despre *păstrarea pămêntului.* Astfel numitul ḍiar, în numĕrul sĕ dela $^1/_{13}$ l. c. amintind despre luptele cu Turcii din secolul al 17-lea, la carĭ au luat parte şi domnitorĭ *Ducă Vodă* al Moldovei şi *Şerban-Vodă* al Munteniei, spune, că Ducă-Vodă la re'ntórcere din bătăliă află tronul sĕu ocupat de *Petriceicu-Vodă,* prietinul Polonilor. Din luptele, ce au urmat acum între aceştĭ doi domnitorĭ se ridică figura măreţă a logofătului *Miron Costin,* care conjura pe ostaşii sĕi *sĕ nu dea pămêntul strĕmoşesc în mânile strĕinului.* Etă cum descrie „Deşteptarea" acest fapt măreţ, nobil şi demn de un adevĕrat Român:

Intr' aceea pe tronul lui Duca-Vodă din Iaşĭ se puse Petriceicu-Vodă cu ajutorul Polecilor. Petriceicu, cum a auḍit, că Duca-Vodă este la Domnescĭ, îndată a trimis asupra lui óste, ca sĕ'l lovéscă. Duca-Vodă, înţelegênd acésta a adunat pe boerii sĕi şi óstea sa, ca sĕ se sfătuiască ce-i de făcut. Primejdia era tare mare, de óre-ce óstea policéscă sosise sub zidurile cetăţii Domnescĭ, pe când Duca cu ai sĕi ţinea încă sfat de rĕsboiu. Şi era mai mare puterea duşmanilor, decât a lui Duca-Vodă, déră cu tóte aceste logofĕtul *Miron Costin* a dat sfatul, că Duca sĕ nu se clintéscă nicăirĭ din Domnescĭ, fiind-că cei ce vin asupra lui sunt nisce tâlharĭ.

— „Ce putere au ei sĕ vie asupra Măriei tale?" — aşa ḍise Miron Costin către domnitorul sĕu, şi apoi întorcêndu-se către ostaşĭ le strigă: „*Nu daţĭ copii, nu daţĭ locul acesta, nu daţĭ pămêntul nostru, că el este frământat cu sângele moşilor şi strămoşilor noştri!*"

In clipita aceea, când pămêntenii moldovenĭ erau sĕ-şĭ pue pepturile înaintea glónţelor şi baionetelor duşmane, când ostaşii lui Duca aveau sĕ stea faţă în faţă cu mórtea, şi mórtea îi aştepta póte şi pe domnitor şi pe boerĭ, boerul şi logofĕtul Miron Costin nu gândesce la primejdia morţii, ci gândesce cum sĕ-şĭ apere pămêntul. In gândul lui Miron Costin era aşa-déră lucru mai uşor şi mai de cinste sĕ móră de arma duşmanilor, decât sĕ vadă pămêntul ţĕrii sale încăput pe mânile duşmanilor. O, scumpă şi sfântă dragoste de pămêntul strămoşesc! Tu ai făcut, ca némul român sĕ-şĭ păstreze viéţa prin atâtea sute de anĭ de chinurĭ, şi tu dragoste de pămêntul strămoşesc eştĭ menită sĕ păstrezĭ şi de acum înainte viéţa poporului român!

Nu daţĭ copii, nu daţĭ locul acesta, nu daţĭ pămêntul nostru, că el este frământat cu sângele moşilor şi strămoşilor noştri! Acest glas puternic şi dătător de viéţă străbate şi astăḍĭ, după vr'o 200 de anĭ, din mormêntul iubitorului de némul sĕu şi de pămêntul ţerii sale, Miron Costin, şi strigă şi la urechile tuturor Românilor bucovinenĭ: *Nu daţĭ fraţilor, nu daţĭ streinilor nicĭ un petec nicĭ o palmă de loc din grădinile şi din ţarinele vóstre, nu daţĭ mosiile vóstre, nu daţĭ pămêntul nostru românesc, că el este frământat cu sângele moşilor şi strămoşilor noştri!*

In faţa primejdiei morţii, în faţa armelor duşmane era Miron Costin, când a strigat acele cuvinte sfinte ostaşilor românĭ; în faţa primejdiei morţii, în faţa armelor duşmane am fost şi noi Românii bucovinenĭ timp de peste 100 de anĭ de când suntem în împĕrăţia Austriei, deşi în timpul acesta n'am avut rĕsbóie în ţéra nóstră. Da, n'am avut rĕsbóie cu puscĭ, cu tunurĭ şi cu săbii, am avut însĕ rĕsbóie cu viéţa, că şi viéţa este rĕsboiu. Bunĭ peste fire de inimă cum suntem, ne-am făcut milă de tot streinul, 'l-am primit şi 'l-am oploşit în mulţime de sate de ale nóstre şi în oraşe, fără sĕ băgăm de sémă, că strĕinul, încuibat odată într'un loc, trage pusderie de streinĭ după sine, se lăţesce ca pecingenea, *ne încalecă şi ne înăduşă limba,* ducênd aşa pustiirea în o mare parte a ţĕrii nóstre, unde cu perderea limbei am perdut şi pămêntul.

Nu mai puţină stricăciune ni-a făcut şi prostia nóstră. Ne-am ferit, ca de ciumă de lumina şcólei, şi strĕinĭ fără suflet se întreceau din rĕsputerĭ sĕ ne întunece cu totul şi puţina minte neşcolită, ce o aveam. Că ce era până nu de mult în ţéra nóstră potopul bulercăriilor fără marginĭ, de care gâtul mai fie-cărui Român ardea, ca de un foc al iadului? Nu era acel foc menit sĕ stîngă minţile şi averile creştinilor noştri? Veniţĭ mĕı, că vĕ dăm banĭ cu carul, ca sĕ vĕ cumpĕraţĭ averĭ, sĕ vĕ întemeiaţĭ gospodării — aşa striga hoţésca bancă rusticală din Galiţia, şi bieţii năucĭ de Românĭ bucovinenĭ au alergat cu dróia, până ce la urmă cu dróia şi-au vĕḍut ştrêngul pus în gât, şi-au vêndut adecă casele şi moşiile vêndute la dobă. Şi aşa noi cu bunĕtatea nóstră de inimă, cu bulercăriile, cu împrumuturile de banĭ de pe la băncĭ strĕine şi cămătarĭ strĕinĭ, cu ferirea de lumina şcólei, cu nepăsarea de drăgălaşa nóstră limbă, apoi mai cu lenea şi cu alte pĕcate, cu aceste arme slabe am fost bătuţĭ de armele şiriclicurilor strĕine în timp de peste 100 de anĭ de pace aşa de tare, încât astăḍĭ cu greu sĕ mai afli în Bucovina un oraş şi sat românesc, în care n'ar stăpâni pămênturĭ şi strĕinĭ de tot felul, pămênturĭ, carĭ odată au fost numai ale Românilor. Ast-fel strĕinii, înmulţindu-se într'un loc, şi-au făcut biserică strĕină, şi-au adus preot strĕin, şĭ-au făcut şcólă strĕină, au lăţit între ómenii noştri datinĭ şi obiceiurĭ streine, şi aşa tot strĕin şi strĕin a curs puhoiul strĕin, până ce după o vreme capul Românului nu s'a mai vĕḍut din'trênsul.

Laudă Domnului, astăḍĭ puhoiului strĕin i-s'a mai pus stavilă. Bulercăria şi fliuşcăria putem ḍice, că am curmat'o, şi a da Dumneḍeu, că vom curma'o cu totul; de împrumuturĭ pe la băncĭ strĕine ómenii noştri s'au mai înţĕrcat şi prin unele sate Românii au prins a avė inimă şi pentru şcólă. Déră încă multe, tare multe lucrurĭ avem de făcut, ca sĕ ne îngrădim viéţa cu totul de puhoiul strĕin. Nu uitaţĭ fraţilor, că între aceste lucrurĭ *cel mai de căpetenia este păstrarea pămêntului.* Un milion de banĭ sĕ-'ţĭ dea strĕinul pentru o palmă de loc, tu Române sĕ-'i rĕspunḍĭ: *N'am giupâne, n'am pentru dumeta, pămênt de vêndut, du-te de cumpĕră unde te-a îndrepta Dumneḍeu, că pămêntul meu este frămêntat cu sângele moşilor şi strĕmoşilor mei!*

Literatură.

Monografia *comunei bisericescĭ române gr. or. din Sânpetru, protopresbiteratul Braşovului,* de **Toma Frateşiu,** paroch în Bacĭfalu (Săcele) cu portretul bine reuşit al veteranului paroch *Nicolae Frateşiu.*

Tot de acelaşĭ autor a apărut:

Monografia *comunei bisericescĭ române gr. or. din Bacĭfalĕu (Săcele), protopresbite-*

ĭi vedeai, şi pe partea pădurei, p'in zvoi, orĭ călărĭ ducêndu-se cine scie pe unde.

Neica Ilie era nĕcăjit acuma şi dênsul, ca şi lumea alaltă: pogónele lui, carĭ veneau pe marginea pădurei, erau înecate de nu le puteai da de urmă.

In asfinţit, el şi muerea stau pe prispă.

— Şi nu se mai scurg locurile.... grăesce dênsa cu nĕcaz.

— Décă nu se îndură Dumneḍeu cu noi... rĕspunse Ilie cu căutătura spre apusul încins c'un brâu de norĭ sângerii.

— Nu veḍĭ la asfinţit? Ér semn de plóe.

— Bine, că avem din anu trecut, ce ne trebue... că mare lipsă e în sat, la toţĭ, grăì muerea şi oftà.

— Avem, nevastă, da uite e rĕu, când cheltuescĭ din ce ai şi nu pui nimic d'oparte. Eacă, da ce o fi vrênd Ion Tabără?

Ce e drept, chipu desnădăjduit al lui Ion se ivise la pórta lui Ilie Gazdă ca un semn de mórte în inima fricosului.

Că aşa i se năluci lui Ilie, când îl zări pe Ion. Pe loc îi trecù prin gând, că la cerut pornise dênsul. Greu îi venia lui Ilie şi sĕ-i dea, greu îi venea şi sĕ nu-i dea, fiind-că uite, îi făcuse şi Ion o dată un bine.

Nu-l putea uita binele ăsta, numa' îi venia, nuş' cum, peste mână, sĕ cunoască şi să întórcă bine pentru bine.

— Impinge mai tare, Ióne, îĭ strigà muerea, leica Dobrina.

Ion sĕ opinti vêrtos. Sĕ ţinea ea, şi pórta, nu-ĭ vorbă, dér şi Ion nu mai era în puterile lui.

— Alérgà leica Dobrină.

— S'a umflat de plóiă multţ, bat'o Dumneḍeu, grăia dênsa ş'o deschise.

Ion, cu faţa pierită, cu ochiĭ rătăciţĭ, nu grăì nimica, trecù pe lângă dênsa, ca un lunatic şi merse de se trântì pe prispă lângă Ilie.

Aci icni câte-va clipe, cu capul plecat pe pept, cu braţele atârnându-i.

Muerea sĕ apropià mirată; Ilie se uita la Ion, nu cu suflet milos, dér cu gândul, că trebuia sĕ-i dea ceva, fiind că 'l vedea prea din cale afară chinuindu-se.

— Da ce ai, mĕ Ióne, îl întrebà leica, ea întâi, cu ochiĭ la Ion, dér şi cu ochiĭ la Ilie, pe care 'l scia hain.

Ion ridicà la dênşiĭ ăl chip supt de fóme şi de gândurĭ amare.

Dómne sfinte, te înjunghiau la inimă căutăturile lui.

Lui Ion prinseră a-i curge lacrămile şi atâta putù rostì încet, dér sfîşietor:

— Murim de fóme...

Leica Dobrina se cutremurà de înfiorată ce fù. Ilie se ridică roşu la faţă, cu ochiĭ turburĭ: trebuia sĕ-i dea...

Da décă 'i-o da, care va sĕ ḍică se cunoscea dator lui Ion, şi dênsul nu voia sĕ se cunóscă dator nimĕrui.

Leica Dobrina prinse a căuta milos la Ilie. Il întrebà din ochĭ, décă sĕ se repédă şi sĕ se întórcă din casă cu póla plină.

— Vremurĭ grele, Ióne, rosti Ilie cu posomorîre. Ni's pogónele înecate; n'avem nicĭ noi.

Leica Dobrina se înfiorà, dér acum de grózà. Prea era fieros la inimă Ilie ăsta la ei.

Ion par'că audì, par'că n'auḍì... I-se învĕlui pe dinaintea ochilor numai şi rĕmase nemişcat o clipă.

— Păi, décă n'aveţĭ... şoptì dênsul şi par'că-l urnì d'odată nisce puterĭ ascunse, că pornì repede, ca o pétră aruncată cu praştia.

— Dómne, Ilie, grăi muierea... Tot avem mai mult, ca dênşii... şi nu era sĕ-i dăm tot...

— Ei, chiamă-'l dracului şi-i dă... numai sĕ nu vĕḍ eu...

Ilie fugì în casă; Dobrina alergà după Ion. Insĕ nu-l mai vĕḍù, şi rĕmase în pórtă furată de gândurĭ de părere de rĕu şi de milă.

Pe urmă écă'o închide pórta şi fuga unde 'şĭ va avė ale casei; umplù un ciur cu mălai, legà în şorţ cépă, o bucăţică de pesce sărat şi o sbughi pe pórtă fără sĕ se mai uite înapoi.

III.

In sat, cam spre capătul liniei a patra, de unde eşiai în câmp, e o grădină plină de tóte bunĕtăţile pămêntului.

E grădina unui călugăr, care vecuia în sat de pe vremea lui Cuza-Vodă.

Călugărul ăsta avusese odată, ci-că bănet, nu glumă.

ratul Brașovului, cu portretul bine reușit al protosincelului archiepiscopesc *Nicanor Frateșiu*.

Aceste două monografii au o importanță deosebită pentru noi, pentru-că în ele, pe lângă alte lucrurĭ istorice de însemnătate, să dau pe scurt și precis o mulțime de date din viéța bisericii și a școlei române din cele două comune amintite. Aceste date sunt de mare folos pentru istoria bisericei nóstre și a școlei. Décă s'ar aduna din fiă-care comună românéscă ast-fel de date, câtă lumină nu s'ar arunca asupra trecutului școlelor nóstre confesionale și asupra bisericii nóstre. In casul acesta zelosului învĕțător din Bănat, d-lui *Iuliu Vuia*, care să străduesce atâta de mult de a face *Istoria școlelor nóstre românescĭ*, i-s'ar înlesni fórte mult lucrarea sa destul de momentuósă, dér fórte greu de adus la îndeplinire în împrejurările actuale.

Recomandăm cu tótă căldura și altor stimabilĭ preoțĭ a urma esemplul vrednic de laudă al părintelui *Toma Frateșiu*. Bine înțeles, aceia, carĭ ar puté face Istoria nu numai a comunei bisericescĭ, ci și a celei politice, cum s'a încercat a face d. e. harnicul paroch din Codlea, d-l *Iosif Comanescu*, ar aduce un folos și mai mare istoriei némului nostru.

După acestea lăsăm să urmeze câteva date din trecutul bisericei și școlei române din *Sânpetru*.

Comuna bisericéscă română gr. or. din Sânpetru datézá dela anul 1781. Inainte de anul acesta nu se găsesc date. Biserica a fost ridicată și înfrumsețată de jupânul Hagi Șandru și soția sa Paraschiva, fost neguțĕtor în cetatea Brașov și cu fiiĭ sĕi. Ca preot al acestei biserică dela început până la anul 1795 a funcționat *Ión Neagoe*. Un an de ḑile a fost administrată de parochie din Herman *P. Popoviciu* și *I. Teodoroviciu*. La 1796 a urmat *Ión Bucur*. La 1813 a urmat parochul *Irimie Crangă* până la 1819 și de aci până la 1840 parochul *Ión Crangă*. La anul 1840, Ianuarie 26, a urmat ca preot actualul paroch *Nicolae Frateșiu*. Cu venirea dénsului în parochiă, comuna bisericéscă română Sânpetru și iă un alt avênt în tóte direcțiunile bisericescĭ, scolare și economice. La anul 1854 casa de școlă, care îi servia ca cuartir, fù renoită și redată priu stăruința sa comunei bisericescĭ spre a o folosi ca școlă. La 1873 a ars acésta școlă. La 1874 s'au esoperat dela comuna politică 8 jugère arătură și fânațe din pĕmêntul comunal. In anul 1875 a esoperat tot dela comuna politică suma de 2591 fl. pentru ridicarea unui alt edificiu scolar. Pe urmă s'a mai luat un împrumut de 1000 fl., care la 1885 s'a și plătit; din sumele amintite s'a ridicat școla din Sânpetru. La 1879 a mai primit, în urma unui proces cu Sașii, 5 jugère de pĕmênt pentru fondul bisericei. La 1881 a esoperat tot dela comuna politică 10 jugère de pĕmênt. Așa că acum biserica posedă o avere de 25 jugère arătură și fânațe cu un venit anual cam de 500 fl. La 1889 a esoperat dela comună suma de 700 fl., care sumă s'a alipit la fondul bisericei numite. In urmă a mai esoperat dela comună un loc pentru cimiter.

Acum veteranul paroch N. Frateșiu trăiesce în retragere, avênd peste 70 de anĭ, bucurându-se de rodul ostenelilor sale.

I. Dariu.

Memoriĭ din 1848/49 de Vasilie Moldovan, broșură elegantă, de 11 cóle, format 8°. Prețul unui esemplar e: **50 cr.** séu **1 corónă**, plus 5 cr. porto poștal; pentru România și streinătate *1 franc 50 banĭ*. Comandele se pot face la adresa: *Traian H. Pop*, publicist, *Brașov* (Brassó) séu la *administrația „Gazetei Transilvaniei“*.

*

In tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov a apărut: **Povestirĭ economice** despre grădinărit, economia câmpului, vierit și pădurit, de *Ioan Georgescu*. O carte fórte folositóre pentru plugarĭ, scrisă în stil ușor de priceput. Cartea are 136 pag. și costă 25 cr. De vêndare la tipografia „A Mureșianu“ în Brașov, și la autorul în Scorei (p. u. Alsó-Porumbák).

*

„Prietinul sĕténului român“. Acesta este titlul unei frumóse colecțiunĭ de „sfătuirĭ în formă de dialog pentru elevĭ și adulțĭ, compusă de *Ioan Pop Reteganul*. Cu un adaus de poesii alese“. Acéstă cărticică conține vre-o 13 dialogurĭ fórte potrivite și instructive pentru popor, precum și vre-o 30 de poesii frumóse. Un esemplar, de 206 pag., costă 30 cr. De vêndare la tipografia editóre *„Aurora“ A. Todoran* în Gherla (Szamosujvár).

*

In editura librăriei *Carol Müller* din Bucurescĭ a apărut: *Religie și sciință*, încercare critică de morală socială. — Un studiu de actualitate și interesant. Costă un esemplar 75 banĭ. In editura aceleeașĭ librării va apăré în curênd un roman al d-lui *Duiliu Zamfirescu*, intitulat „Lume nouă și Lume vechiă“. Un esemplar va costa 3 lei.

Telegramă part. a „Gaz. Trans.“

Sibiiu, 25 Mai. Referitor la *legile nouĕ bisericescĭ*, Congresul declară, că *va lupta contra lor și în viitor*. Se va considera de validă *numai căsĕtoria civilă*, numĕrul vestirilor se va reduce la *una* și se *șterg licențele de cununiă*.

HIGIENA.

Medicinĭ poporale.

In legătură cu plantele vindecătóre de bóle, despre carĭ am făcut amintire în numĕrul din Dumineca trecută, mai înșirăm aci următórele medicinĭ, pe carĭ le recomandă renumitul Kneipp:

Creta. Se scie, că creta conține în sine var, sulf și alte materiĭ, ce ajutoră la formarea și întărirea óselor. Se póte ḑice, că creta nu este alt-ceva, decât un var bun, care légă nisipul și pietrile. Orĭ-cine a putut observa, că pasĕrile înghit câteodată bucățele de var, orĭ nisip, ér unor copii le place sĕ ródă creta, ca și cum ar fi zahar. Nicĭ nu e mirare, căcĭ creta e un puternic mijloc de întărire. Persónele slabe, chiar copiilor slăbuțĭ, sĕ li-se dea praf séu făină de cretă, pe fiă-care ḑi câte-un vêrf de cuțit, în apă séu în mâncare. Cine sufere de mistuire slabă, sĕ ia odată pe ḑi praf de cretă. Persónele slabe și lipsite de sânge de ajuns (anemice) sĕ ia în fiă-care ḑi de două-orĭ făină de cretă, câte-un vêrf de cuțit diminéța și altul séra.

Mierea. Mierea de stup este o hrană fórte minunată. Déră țĕranii noștri s'ar îndeletnici mai mult cu stupăritul, dedându-se mai ales cu stupăritul rațional, nu numai că și-ar deschide un isvor frumos de venit, dér — ce e mai principal — ar avé la îndemână o hrană bună și sănĕtósă, care prea adese-orĭ întrece și cele mai fine alimente ale bogaților de pe la orașe.

Tacit spune, că vechii Germanĭ întrebuințau un fel de beutură (mied), care le da față, sănĕtate și tăriă. Acéstă beutură nu era alt-ceva, decât miedul de miere. Se ia o lingură de miere și se tórnă în apă clocotindă, se lasă sĕ fiérbă ast-fel împreună cât-va timp și miedul de miere e gata. Kneipp cunósce un domn bĕtrân, peste 80 de anĭ, care în modul acesta îșĭ prepară în fiăcare ḑi vinul sĕu de masă și e de credința firmă, că numai acestei beuturĭ are sĕ mulțĕméscă, că a ajuns sănĕtos la vêrsta de 80 de anĭ și mai bine. Un ast-fel de vin topesce, curăță și hrănesce, e fórte sănĕtos și întăritor, din care causă e bine sĕ-l ia și femeile.

Țĕranii întrebuințéză mierea și pentru vindecarea rănilor. Se ia adecă jumĕtate miere și jumĕtate făină albă, se adaugă puțină apă și se amestecă tóte împreună. Unsórea acésta trebue sĕ fiă mai vîrtósă și nu prea apătósă. Mierea se întrebuințéză însĕ și la mai multe bóle dinlăintru. Ulcerațiĭ pe mai micĭ pe stomac se contrag adese-orĭ și se vindecă repede. Apa de ochĭ de miere e cunoscută. Se fierbe adecă, într'o ulcicuță de apă o lingură de miere vreme de cincĭ minute, în zama acésta se móie o cârpă curată și se pune pe ochĭ.

E bine, ca mierea sĕ se ia cu un ceaiŭ óre-care mai potrivit. Când pentru sgăriiturĭ pe gât înghițirea mierei se face cu greu, e mai bine sĕ se ia o lingură de miere într'un pahar de apă. Acéstă gargarismă e fórte recomandabilă cântăreților.

Cărbunele. Cum-că cărbunele ajutoră la stomac, au esperiat'o adese-orĭ și babele descântătóre. Ele sciu sĕ vindece frigurile prin descântec, cum cred ele, dér nu descântecul este care vindecă, ci apa cu cărbunĭ, pe care i-o dau de obiceiŭ bolnavului s'o bea după descântec. Prin acéstă apă cu cărbunĭ se vindecă stomacul și frigurile încetéză.

Fapt este, cărbunele înlesnesce mult lucrarea stomacului. Cine sufere de piept, de plămânĭ, sĕ bea de mai multe-orĭ pe ḑi două paharе de lapte, punênd în fiă-care câte-o lingură de praf de cărbunĭ.

Acest praf se prepară din cărbunĭ de lemn. Cel mai bun este cărbunele din lemn de teiŭ, ce se găsesce în unele farmacii. Cum scoțĭ cărbunii din foc, îi sdrobescĭ mĕrunt și ai praful de cărbunĭ. Cu cât e mai prôspĕt, cu atât e mai bun.

Praful acesta, presărat de două-orĭ pe ḑi pe orĭ-ce rană, usucă, vindecă și grăbesce crescerea pelițeĭ celei nouĕ. Nu mai puțin bun este acel praf și în contra bólelor de ficat.

Uleiul de migdale este una dintre cele mai escelente doctorii de casă. Pe bubóie sĕ se pună uleiŭ de migdale, care rĕcoresce și alină durerea. Cine sufere de urechĭ din causa rĕcelei, curentului, orĭ a reumatismului, sĕ picure într'o ḑi 7—8 picurĭ într'o urechiă și s'o astupe cu bumbac; a doua ḑi sĕ picure în cealaltă urechiă, ér după câte-va ḑile sĕ clătéscă pe dinlăintru urechile cu apă mai căldicică.

La umflăturĭ, mai ales însĕ la aprinderĭ de plămânĭ, câte-o lingură de oleiŭ de migdale, dată bolnavului de 3—4 orĭ în fiă-care ḑi, îi ajută mult, căcĭ el alungă flegma, restabilesce gustul de mâncare, alină și rĕcoresce.

Rĕșina. Rĕșina, ce pică din copacii de brad, este de mare folos pentru bolnavĭ. Cincĭ-șése gogonele de rĕșină, fiă-care gogonea de mărimea unui bob de mazĕre, luate timp îndelungat pe fiă-care ḑi, întăresce pieptul și dă viéță vaselor din corp. Kneipp a cunoscut un preot slab, care lua în fiă-care ḑi o cantitate de rĕșină. Acest preot ḑicea

---

Da când Vodă Cuza întórse Statului tóte averile mănăstirilor, luă și p'ale călugărului Dionisie; îi dădù însĕ în satul ăsta loc sĕ-șĭ clădéscă o casă, parale de clădit, și călugărul se așeḑă aci, ca precum sĕ trăéscă în pace, ca într'un fel de mănăstire a lui.

Călugărul mi-se puse pe muncă și peste câțĭ-va anĭ, uite, îșĭ rêndui grădina de mergea vestea de dénsa p'în tóte satele de prin împrejur.

Casa încaltea era încăpĕtóre, ca pentru trei case de Românĭ, că presemne mai pusese el ceva bănișorĭ de o parte, sĕ nu rĕmâie numai cu ce-i lăsase Vodă.

El, chip, unde-'șĭ odihnea bĕtrânețele, avea numai un pat de scândurĭ acoperit c'o velință și sfinte icóne pe toțĭ păreții.

In ale-l'alte odăĭ însĕ 'țĭ era mai mare drag sĕ stai, scii, ca într'o casă de boier.

Veḑĭ, că părintele Dionisie primea musafirĭ dintre proprietarĭ și arendașĭ megieșĭ, mai ales pe vremea trandafirilor și a pometurilor.

Care cum venia, cu coșulețele pline se întorcea.

Ér musafirĭĭ îi trimeteau și ei dela Curțile lor, porumb, grâu, mușchĭ, găinĭ, scii, tot lucrurĭ bune, ca pentru cinstita față a Sfinției sale.

Era milos părintele Dionisie, și blând la chip, și cu glas care 'țĭ mergea la inimă, și cu ochĭ smerițĭ de 'te făceau sfios.

Barba'i mângâia brâul, și era albă și mirositóre, ca flórea crinului; păru-i ieșia de sub potcap, ca o apă în valurĭ liniștite.

Era frumos la chip; nu gras, dér roșior și fraged, ca un obraz de fată mare.

Nu i'ai fi dat ai șai-ḑecĭ de anĭ, ce ḑicea Sfinția sa, că-i are, Domne feresce!

Nimenĭ nu grăia rĕu de părintele Dionisie; dimpotrivă, îl lăuda, că înzestrase cu câte-cova pe tóte fetele, carĭ se duceau sĕ muncéscă în grădina părintelui.

Sĕ fi muncit în grădina Sfinției Sale și sĕ fi fost fată cu lipiciŭ, atuncĭ te-alegeai cu milă; alt-fel, nu sciu de ce, părintele se văeta, că n'are nicĭ frântă, décă te duceai sĕ-i cerĭ și sĕ te jeluescĭ, că n'ai.

Părintele Dionisie se pregătea pentru cina de séră și gusta cu poftă dintr'un păhărel subțire o beutură, care mirosia fórte frumos.

Ce mai fața albă de pânză subțire strălucea pe masă și ce talere albe, ca spuma laptelui, și ce cuțite și furculițe curate, sĕ le ḑicĭ argint, nu alt-ceva.

Écă veni baba Leanca, casnica părintelui, cu două oușóre ferte, marĭ și próspete și curate, de 'țĭ venea sĕ le înghițĭ cu cójă cu tot.

— Sĕrut mâna sfinte părinte, grăi baba.

A venit un Român d'ai noștri, ci-că sĕ-l primescĭ, că nu-șĭ, ce are sĕ-țĭ spuie.

— Chiamă-l taică, chiamă-l, ḑise sfinția Sa cu o voie bună și cu blândețe de archanghel.

Și décă se înfățișă Ion, îi căḑù în ghenunche și prinse a-i sĕruta póla rasei și a o da pe la ochĭ și pe frunte.

Părintele Dionisie îi grăi după ce-'l făcù sĕ se ridice.

— Mila Domnului peste d-ta fiule.

Ce „ananghie“ te aduce la smeritul de mine?

— Păi, sărut mâna sfinte părinte, începù Ion mai cu sufletul la loc; e mare aea pe capul nostru. Ne prăpădesce lipsa; uite, îmĭ mor copiĭ de fóme; eu și nevasta n'am pus nicĭ fărâmică în gură de erĭ la prânḑ.

— Ai copii marĭ, omule? întrebă Sfinția Sa. Vr'o fată așa, care sĕ scie rostul muncei în grădină? Am nevoie și-i plătesc bine cu mălaiŭ, cu legume și cu parale.

— N'am, sărut mâna părințele, că 'mĭ sunt micĭ, și băiatu și fata.

— Atuncĭ du-te cu Dumneḑeu, Române, și caută de muncă; pomană fac ălor neputinciosĭ.

Glasul părintelui sĕ mai înăsprise; Ion rĕmăsese, ca de piatră.

— Sĕ 'țĭ muncesc eu, părinte, numai îndură-te, că nu's leneș, păcatele mele... Dér nimenea n'are de muncă.

— Bine, bine, atuncĭ vin-o mâine.

Écă intră baba c'un pui de mămăli-

adese-orĭ: „Numai cu asta mĕ mai pot susţiné, asta îmĭ întăresce pieptul?“

Piĕtra acră. La orĭ-ce umflăturĭ în gură, durerĭ de gingiĭ şi de dinţĭ se póte întrebuinţa cu folos apa, în care s'a topit pétră acră. Cu acéstă apă se pot vindeca şi gâlcile, făcĕnd gargară. Piétra acră se póte întrebuinţa şi în contra bubelor şi a rănilor, décă se sdrobesce mĕrunt şi se prepară de-a dreptul pe rană, séu décă o topim în apă şi facem spălăturĭ, séu muiem cârpe în acéstă apă şi le punem pe rană, după-ce acésta a fost mai întâi bine spălată de puroiŭ şi alte necurăţeniĭ. Cu mijlocul acesta, rana se contractéză, se usucă şi vindecă.

Industriă şi comerciu.

Industria zaharului.

(F i n e.)

In România s'ar puté cultiva sfecle de zahar de o calitate superióră. Industria zaharului ar avé pentru ţéră avantagiĭ enorme, findcă ridică agricultura prin fabricaţiunea unui product mai preţios. Zaharul estrage în exploataţiunea cea mai raţională numai hydraţiĭ de carbon, carĭ s'au format din atmosferă, pe când cerealele vêndute estrag în continu pămêntului materiile nutritive, sărăcind ast-fel pămêntul. Mai departe zaharul perfecţionéză cultura pămêntului şi sporesce veniturile, findcă sfecla pretinde pentru rădĕcinile ei o desfundare adêncă; întroduce o întrebuinţare mai sistematică a îngrăşămintelor şi silesce pe cultivator a-se deprinde cu o cultură mai îngrijată din tóte punctele de vedere; promovéză crescerea vitelor; face ţéra independentă de streinătate. Zaharul, care mai 'nainte era articol de lux pentru cei avuţĭ, devine şi claselor mai de rênd un aliment folositor şi scutesce ţéra de un tribut anual de peste 12 milióne de lei. Afară de acésta ar provoca stabilirea de nouĕ şi fórte utile industriĭ ş. a.

Considerând starea agriculturei române, care nu e de loc îmbucurătóre, vedem, că tótă lumea nu cultivă alt-ceva decât cereale, grâu şi ér grâu, cu tóte că cultura cerealelor a devenit prin concurenţa altor ţĕrĭ şi continente din ce în ce mai nerentabilă. Pentru a pune capĕt séu a ameliora o stare atât de nesănĕtósă, ca cea actuală, e de neapĕrată trebuinţă, ca agricultoriĭ din România sĕ caute de a întroduce şi cultiva şi alte plante industriale, de a părăsi cu totul modul actual de esploataţiune şi a stărui prin cultură mai intensivă de a produce veniturĭ mai marĭ.

Sfecla de zahar e chemată mai mult, ca orĭ-care altă plantă, de a schimba cu desĕvîrşire actuala stare a agriculturei. De aceea în vederea importanţei acestei cestiunĭ e o datorinţă patriotică, ca sĕ se încépă o propagandă pe tóte căile posibile pentru a face populară cultura steclei, a arĕta marea rentabilitate şi imensul folos, ce va avé agricultura naţională dela acéstă plantă. Ér On. Minister al Agriculturei sĕ dea tótă protecţiunea posibilă acestei marĭ industriĭ.

La frontiera română, la Braşov, s'a înfiinţat de vr'o câţĭ-a anĭ o fabrică de zahar, grandiósă în felul ei, şi după cum se aude, în curênd are sĕ se înfiinţeze şi la Sibiiu o altă fabrică de zahar. Tendinţa e vĕdită, a inunda piaţa României cu zahar unguresc. Pe orĭ-ce Român trebue sĕ-l îngrijéscă acéstă stare de lucrurĭ. Ar trebui sĕ fim mai practicĭ şi mai mândriĭ de a produce noi înşi-ne, în loc ca sĕ vĕrsăm baniĭ noştri în pungĭ streine.

Acéstă industrie merită o deosebită şi bine voitóre consideraţiune a guvernului român, până ce se va desvolta şi câtă vreme va sta în lupta concurenţei cu arme neegale. Istoria acestei industriĭ ne arată, că în tóte ţĕrile, carĭ se află pe o treptă desvoltată, acésta a fost posibil numai prin marĭ sacrificii făcute de guvernele ţĕrilor respective. Adĭ însĕ acéstă industrie rĕsplătesce acele sacrificiĭ însutit, prin veniturile ce le aduce în general ţĕrei şi direct tesaurului public prin imposite.

De ce óre nu am face şi noi din regatul român, spre marele bine al ţĕrei, sacrificiile, ce le-au făcut alte ţĕrĭ pentru industria zaharului şi care, după cum ne demonstréză istoria industrială, a dat tot-déuna resultate satisfăcĕtóre? Étă o mare cestiune, care merită o atenţiune deosebită din partea tuturor ómenilor de bine, mai cu sémă pe acest timp de crisă generală.

(Estras din Buletinul Societăţiĭ de sciinţe fisice — Bucuresci).

P O V E Ţ E.

Remedii contra durerilor de urechĭ. Se iau câte 25 grame de chloral şi camfor, se piséză împreună şi apoi se disolvă în 30 grame de oleiŭ de migdale dulcĭ. Din acest fluid se varsă câte-va picăturĭ pe un tampon, care se întroduce în ureche.

*

Curgere de sânge din nas. Când scurgerea de sânge din nas este puţin abundentă, când ea se manifestă pe timpul căldurilor, la persóne, carĭ 'şĭ simt capul greoiŭ, nu trebue sĕ se facă nimic; acésta este o uşurare chiar. Când, din contră, scurgerea de sânge din nas se produce la persóne slabe, décă se ţine mult şi se repetă des, trebue sĕ se caute un mijloc a o opri. Se desface cravata dela gât şi se deschide cămaşa pentru-ca persóna atinsă de acéstă slăbiciune sĕ nu fiă strînsă de gât; ea e scósă sub cerul liber, pentru-ca sĕ respire aer curat şi apoi se aplică pe nas comprese cu apă rece, carĭ se reînoesc pe mĕsură ce ele se încăldesc. Se trage pe nas puţină apă rece, amestecată cu câte-va linguriţe de oţet séu pétră acră; se piséză chiar puţin praf de pétră acră séu sacâz. Se aplică pe spate o cataplasmă de muştar; un corp rece, o cheiă, produc acelaşĭ efect astringent. La femei, acest mijloc póte fi vătămător în unele epocĭ. Bolnavul va lua o baie de picióre cu muştar, el stând în picióre. Uneorĭ este de ajuns sĕ ţiĭ în sus, cât-va timp, braţul de partea nărei, din care curge sânge şi sĕ respirĭ mai îndelung. Décă scurgerea de sânge resistă acestor mijlóce, atuncĭ trebue tamponat nasul, operaţiune, pe care numai medicul póte s'o facă.

*

Bere fabricată în casă şi care costă puţin. Pentru un butoiŭ de vre o trei-decĭ de litri se întrebuinţéză: Hemei 64 grame; Coriandru 8 grame; Candel 1 kilogram; Aluat de pâne gata sĕ fiă pus în cuptor 500 grame; Zahar 125 grame; Aluat 93 grame; Apă de fântînă séu de rîu 25 litri. Sunt puse împreună în 4 séu 5 litri de apă. Aluatul este este plămădit în 5 litri de apă fiartă. Cele-l'alte substanţe sunt vĕrsate în restul apei. Se amestecă bine în butoiŭ aceste trei lichide şi se lasă sĕ fiarbă. Fermentaţia duréză de obicei dela 4—5 dile. După o sĕptĕmână de repaos, berea se póte pune în consumaţie.

MULTE ŞI DE TOATE.

Munca Albinelor.

Când timpul este frumos, o albină lucrătóre póte în şese séu dece preumblărĭ, sĕ visiteze dela 40 până la 80 florĭ şi sĕ recolteze $^1/_{16}$ de gram de nectar. Décă ea va suge 200 séu 400 caliciurĭ, va strînge $^1/_3$ de gram. In nisce condiţiunĭ bune, ea va avé nevoe de aprópe cincĭ-spre-dece dile, pentru-ca sĕ adune un gram; îi va trebui dér mai mulţĭ anĭ, pentru ca sĕ fabrice 1 kilogram de miere, care va umplé aprópe 3000 celule dintr'un fag.

Un stup cuprinde 20—50,000 albine, din carĭ jumĕtate prepară mierea; cea-l'altă parte alérgă pentru trebuinţele locuinţei şi ale familiei. In o di frumósă, 16—20,000 vor puté, în şése séu dece preumblărĭ, sĕ esploreze dela 3 până la 8 milióne florĭ, adecă mai multe sute de miĭ de plante. De altmintrelea, localitatea trebue sĕ fiă favorabilă pentru prepararea mierei şi ca plantele, carĭ produc mai mult sucul necesar, sĕ créscă în apropiere de stup. Un stup póte recolta până la 10 kilograme nectar într'o di. Un stup cu 30.000 albine póte, în nisce bune condiţiunĭ, sĕ dea mai bine de 8 kilograme de miere pe di.

*

Regăsit după şépte anĭ.

Acum şépte anĭ a murit în Belgrad un copil în vêrstă de şépte anĭ, fiul unui negustor de fructe, numit Georgevicĭ; în Serbia e obiceiul, ca sĕ se pună în sicriul rĕsposatului câte-va monede.

Comerciantul de fructe, fiind bogat, puse o mulţime de banĭ în sicriul fiului sĕu. Groparii aflând acésta se hotărîră sĕ pună mâna pe banĭ. In timpul nopţei ei se reîntórseră în cimitir, scóseră capacul sicriului şi se pregăteau sĕ i-a banii, când copilul se ridică de o dată aruncênd în jurul lui privirĭ înspăimântate.

Când hoţii 'şĭ veniră puţin în fire, luară pe micul înviat şi 'l duseră la un doctor.

Intêmplarea voi, ca acest doctor sĕ fiă tocmai acela, care constatase mórtea copilului. Cum el avea interes, ca greşéla sa sĕ rĕmână necunoscută, şi cum pe de altă parte groparii nu voiau de loc sĕ facă sgomot împrejurul acestei afacerĭ, ei se hotărîră sĕ cocoloşéscă lucrurile. Doctorul dădù pe copil în îngrijirea unei familii, care locuia într'un sat fórte depărtat de Belgrad. Acum de curênd acéstă familiă se mută la Belgrad.

Tînĕrul Georgevicĭ fù însărcinat într'o di sĕ cumpere fructe, şi din întêmplare copilul se duse tocmai la prăvălia părintéscă. Mama sa fù fórte mirată de ciudata asemănare dintre acest copil şi rĕposatul sĕu fiu.

Ea făcù cercetărĭ spre a-i afla numele, familia şi trecutul sĕu. Băiatul îi povesti, că sunt mulţĭ anĭ de când se deşteptase într'un loc întunecos şi nisce cunoscuţĭ l'au dus la un domn, care a fost fórte bun pentru el. Se făcù imediat o anchetă şi se descoperì, că în adevĕr copilul acesta e fiul. Georgevicilor nu se putù însĕ da de urma doctorului şi a groparilor.

E interesant, că părinţii adoptivĭ ai copilului nu vor cu nicĭ un chip sĕ 'l dea adevĕraţilor sĕi părinţĭ; de aicĭ un proces, care va veni în curênd înaintea tribunalelor, şi care va pasiona opiniunea din Serbia.

*

O locomotivă construită în 10 óre.

Locomotiva, care a fost mai repede construită, e fără îndoială, acea pusă în circulaţie de curênd de altelierele din Stradfort pentru compania Great Eastern în Anglia.

Acéstă locomotivă a fost terminată în dece óre de lucru, 137 lucrătorĭ mecanicĭ cu şeful atelierului au luat parte la lucrare; 85 lucrătorĭ s'au ocupat la construcţia locomotivei şi 52 de acea a tenderului.

Lucrul s'a început la 9 şi 8 m. de diminéţa şi la 11 óre şi 17 m. tóte părţile erau gata, montarea s'a început imediat. Acéstă operaţiune a durat 4 óre şi 37 m.

La 6 óre 54 locomotiva fluera, remarcând un tren de marfă. Văpseaua s'a uscat pe drum.

*

Un incident îngrozitor.

De curênd s'a întêmplat în Midland, statul Michigan din America nordică, un incident îngrozitor. Un bărbat tînĕr cu numele Hale se cunună Dumineca trecută cu o damă numită Belle Hammond. După cununiă merseră la casa nouă, pe care tatăl mirelui o dăruì tinerei părechĭ. Lunĭ diminéţa locuitorii comunei deodată vĕdură ridicându-se flacărĭ din aceea casă, şi focul se lăţi atât de reped, încât îi se închiseră tinerei părechĭ tóte căile de mântuire. Pompierilor în fine le succese de-a potoli focul, dér tineriĭ căsĕtoriţĭ deja erau cadavre, şi încă într'atâta de arşĭ, încât abia se puteau cunósce.

Mai târdiu se constată, că scara şi padimentul casei au fost stropite cu „Cerosin“ şi pe sub tapete erau ascunse rîze muiate în oleu. Numai decât a fost deţinut un bărbat tînĕr, cu numele Iohn Allen, pe care cădea prepusul, că ar fi dat foc casei. Miss Belle Hammond fusese logodită cu Allen, rupse însĕ logodna şi se căsĕtori cu tînĕrul Halle.

*

Arborĭ bĕtrânĭ.

In teritorul Indiei se află un arbore numit Boabam, pe care l'a descoperit vestitul călĕtor Adamson; periferia trunchiului

---

guţă, care aburia şi era galbenă, ca aurul...

Ochiĭ lui Ion sticliră; par' că-l tăia p'în pântece şi gura 'i-se umplù de apă.

Intr'o clipă un îndemn nebun îl îmbrânci sĕ apuce talerul din mâna babei, şi făcù un pas.

Baba se ferì, părintele Dionisie răcnì la dênsul, — şi nu mai era atuncĭ blând şi bun, ca bunătatea.

Ion sĕ năpusti pe uşe, cu pumniĭ strînşĭ, cu ochiĭ sângeraţĭ, turbat de fóme şi de mânie.

Afară amurgise bine.

Stătù o clipă locului şi se uità împrejur, ca un câne, care caută pe cine-va, la care sĕ se dea. Linia era pustie. Pe la urechĭ îi trecù glasul băiatului lui... „Mi-i fóme maică. A venit tăicuţu?“

Işĭ apucà cu mânile amêndouĕ capul, pornì la fugă afară din sat, drept înainte.

Dădù în ogóre. Şi ce mai de putere la el, că piciórele i-se afundau în noroiŭ, noroiu i-se prindea de cisme, — ér dênsu se ducea înainte, în nescire, capiu.

Când ajunse în şosea, tocma mi-te trecea nu-ş'cine într'o cărucióră uşurică. Nu prea trăgea calu şi Românul îl tot ardea cu biciu şi-i striga.

Ion se aruncà înaintea calului şi'l opri. Haramu, ăsta aştéptă, că nicĭ mai mişcă.

Românul din căruţă se rĕsti la Ion, prinse a'l înjura, îl arse cu biciul şi décă vĕdù, că ăla nu se dă în lăturĭ, sărì şi venì la el.

Ion, nicĭ una, nicĭ douĕ, îl apucà de gât, îl trânti jos, ca pe o scândură, şi 'n vreme, ce Românul striga înăbuşit, Ion îi căuta punga orĭ chimiru.

Calul, lăsat în voia lui, o şterse înainte şi scuturà din cap, şi dădù din picióre, până ce rĕsturnà căruciórа. Atuncĭ se opri.

Ion găsì o pungă, pipăi, pricepù, că e ceva înăuntru şi o luà la gónă spre sat.

Când ajunse acasă, cădù în prag fără grai, fără cunoscinţă, cu punga în mâna lui strînsă clesce.

acestui arbore este de 23 metri şi călĕtorul amintit dice, că acest arbore e mai bĕtrân de o mie de anĭ.

In Japonia sĕ află un pom de canfor, în a cărui trunchiu gŭunos încap comod 15 ómenĭ; după tradiţie acesta a crescut din băţul învĕţatului japonez Cobodarsi, care a trăit în secolul IX.

Cipru din Somma (Lombardia) are o înălţime de 121 de urme şi acesta este cel mai vechiu arbore din lume, el a fost sădit în timpul, când s'a născut Christos, ba o cronică din Milano spune, că este de pe timpul lui Iuliu Cesar. Inălţimea arborelui numit de învĕţaţĭ Eucalip, aflător în Tasmania, la pólele délului Wellington, este de 260 de urme, ér diametrul trunchiului e de 30 de urme. Acesta sĕ consideră de cel mai înalt arbore de pe pĕmênt.

Intre stejarĭ încă sunt unii fórte vechĭ; aşa unul din grădina publică din Windsor, care a esistat pe timpul lui Wilhelm Cuceritorul, avênd o etate de vre-o 1200 de anĭ.

La noi Românii este vechiu goronul lui Horea la Tebea, sub care este îngropat prefectul Avram Iancu. Despre acesta sĕ dice, că l'a sădit Horea, ca băiat, aşa-déră va fi de vre-o 120—130 de anĭ.

*

Paserĭ dansatóre.

Darul de a cânta este dat multor specii de paserĭ; cum-că esistă însĕ şi o specie de paserĭ, carĭ cunosc arta de-a dansa, de sigur este mai puţin cunoscut. Pasĕrea înzestrată cu acest dar curios trăiesce în Guyana şi în Brasilia de Nord şi se chiamă „Găinuşă de stâncă“ (Rupicola crocea, rupicola elegans) ale cărei pene Indianiĭ le folosesc, ca mijloc de împodobire. Ea are colóre roşie închisă, aripile îi sunt brune-negrii şi pe cap are o crêstă pompósă de pene, care se estinde până la vêrful ciocului. Pofta de a dansa se manifestă mai ales la bărbătuşĭ pe timpul împĕrechierei. Un călĕtor a observat aparinţa acésta curiósă şi o descrie în modul următor:

„In călĕtoria mea în jurul lacului Amucu, partea sudică dela Brittisch-Guyana, mĕ făcù atent călăuzul asupra unui loc mic gol, situat în mijlocul unei vegetaţiunĭ bogate. Pĕmêntul era în acel loc ras, ca şi când mânĭ omenescĭ ar fi curăţit tótă érba de pe el. La întrebarea mea călăuzul îmĭ spuse, că aci este un loc de dans al pasĕrilor Rupicola, pe care aceste numai de curênd l'au părăsit, spăriate de apropierea nóstră. Ne ascunserăm cu băgare de sémă în tufişul din apropiere, sperând, că societatea de dans éraşĭ se va întórce şi-'şĭ va continua petrecerea. Şi în adevĕr, după câte-va minute începurăm a audi tonurile piscuitóre curióse ale Rupicolei.

„Una după altă se apropiară în sbor pĕsĕrelele micĭ, drăgălaşe, lucitóre, şi se postară în cerc în jurul locului de dans, séu pe ramiĭ tufişelor din apropiere. Apoi unul dintre bărbătuşĭ sări în mijlocul locului, începù a da din aripĭ, îşĭ ridică capul şi se învêrti într'un cerc. Incunjură apoi de câte-va-orĭ locul de dansat scormonind cu piciorușele pĕmêntul. Tótă acésta procedură era însoţită deunmers plăcut săltând. Céle-lalte pĕsĕrele steteau într'acea nemişcate şi formau céta spectatorilor.

„In fine se părea, că pasĕrea dansatóre e ostenită, dădù un ton curios răguşit dela sine, prin care anunţă finitul producţiunei sale, se retrase, şi un alt bărbătuş îi ocupă locul. Ast-fel se produseră trei dup'olaltă, şi fiă-care se retragea cu fală de pe „scenă“. Chiar voi sĕ-şĭ încépă producţiunea al patrulea dansator, când pasĕrile se spăriară de un ram, pe care până atuncĭ il apăsai cu mâna în jos, ca sĕ le vĕd mai bine, şi pe care acum il scăpai din mână. Intr'un moment tótă societatea dispărù. Numĕrasem în total 18 bărbătuşĭ şi 3 femeiusce“.

6. *Aplicarea multiplă.* Nu există mijloc mai bun, care se póte aplica la diferite casurĭ, ca Molls Franzbrantwein care alină durerile, întăresce nervii şi muschi întrebuinţându-se ca adaos la băi etc. O butelie 90 cr. se póte procura dilnic prin poste dela farmacistul A. Moll liferantul curţei din Viena Tuchlauben 9. In depourile din provincie sĕ se céră espresŭ preparatele lui Moll, provĕdute cu marca de contravenţie şi subscriere

Călendarulŭ sĕptĕmânei.

MAI are 31 dile. FLORAR.

Dilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	14 Cuv. Isidor	26 Filip
Lunĭ	15 C. p. Pachomiu	27 Magdolna
Marţĭ	16 C. păr. Teodor	28 Wilhelm
Mer.	17 S. ap. Andronic	29 Maximilian
Joi,	18 S. m. Teod, Pet.	30 Ferdinand.
Vin.	19 S. m. Patriciu	31 Angelica
Sâm.	20 S. m. Talaleu	1 Iunie. Nicod.

Bursa de Bucuresci

din 21 Mai n. 1895.

Valori	Dobênda	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.-Oct.	100.3/4
Renta amortisabilă	5%	„ „	98.1/2
„ „ (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.--Iul.	99 1/2
„ „ din 1893	5%	„ „	99 1/2
„ „ 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	95 —
„ „ (Impr. de 32. 1/2 mil.	4%	Ian.-Iulie	87.1/2
„ „ (Impr. de 50 mil.	4%	„ „	88 3/5
„ „ (Imp. de 274 m. 1890	4%	„ „	87.7/8
„ „ (Imp. de 45 m. 1891	4%	„ „	88 3/4
„ „ (Im. de 120 iul. 1894	4%	„ „	88 3/4
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	101.1/2
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	282.—
Oblig. comunei Bucuresci 1883	5%	Ian.--Iul.	99.5/8
„ „ „ din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5%	Iun.-Dec.	— —
„ „ „ din 1890	5%	Mai-Nov.	99.3/4
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	94 1/2
„ „ urbane Bucuresci	6%	„ „	102 -
„ „ „ „	5%	„ „	91.1/3
„ „ „ Iaşi „ .	5%	„ „	82.3/4
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	„ „	97.—
	V. N.		
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v	—.—
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	într. v.	1559.
Banca agricolă	500	150 v.	147.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	402.—
Naţionala de asig. ult. div. 43 lei	200	„ „	422 —
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	„ „	320.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	161. —
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	„ „	98.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ 2 em. u. d. 0	100.	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	300	„ „	—.—
„Bistriţa“ soc. p. f. hârtii 30 0	1000	„ „	—.—
Societ. p. const. de Tramways	200	„ „	—.—
20 francĭ aur			—.—

S C O M P T U R Ĭ:

Banca naţ. a Rom.	5%	Paris	5%
Avansurĭ pe efecte	6%	Petersburg . .	4 1/2 %
Casa de Depunerĭ	7 1/2	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	3%
Viena	4%	Elveţia	3%

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 22 Mai n. 1895.

Sĕminţe	Calitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănăţenesc	80	7.50	7.55
Grâu dela Tisa	80	7.55	7.60
Grâu de Pesta	80	7.50	7.55
Grâu de Alba-regala	80	7.50	7.55
Grâu de Bácska	80	7.60	7.65
Grâu ung. de nord	80	.—	.—

Sĕminţe vechĭ orĭ nouĕ	soiul	Calitatea per Hect.	Preţul per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	6.25	6.30
Orz	nutreţ	60—62	6.40	6.60
Orz	de vinars	62.64	6.65	6.90
Orz	de bere	64.66	7.10	8.10
Ovĕs		39.41	6.75	7.—
Cucuruz	bănăţ.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	75	.—	.—
Cucuruz	„	—	.—	.—
Hirişcă	„	—	—.—	—.—

Preţul pe 100 chilograme.

Productediv.	Soiul	Cursul dela	până
Sem. de trif.	Luţernă ungur.	36.—	41.—
—	francesă		—.—
—		—.—	.—
„	roşiă	57.—	64.—
Oleu de rap.	rafinat duplu	- .—	—.—
Oleu de in		—. —	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	46.—	46.50
„	dela ţéră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	37.50	38.—
„	afumată	43.50	44.—
Seu		—.—	—.—
Prune	din Bosnia în buţĭ	8.50	9.—
„	din Serbia în sacĭ	8.—	8.50
Lictar	slavon nou	17.50	18.—
„	bănăţenesc	—.—	- .—
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	unguresci		
„	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
„	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirt	brut	—.—	—.—
„	Drojdiuţe de spirt	—.—	—.—

Cursul losurilor private

din 22 Mai 1895.

	camp.	vinde.
Basilica . . .	8.—	8.30
Credit	200.—	201.—
Clary 40 fl. m. c. . .	59.—	60.—
Navig. pe Dunăre . .	140.—	150.—
Insbruck	27.—	—.—
Krakau	27.70	28.10
Laibach	23.60	24.—
Buda	63.—	65.—
Palffy	59.—	59.50
Crucea roşie austr. .	17.50	18.—
dto ung. . .	11.25	11.75
dto ital. . .	13.50	14.—
Rudolf	24.50	25 —
Salm	71.50	73 50
Salzburg	28.—	29.—
St. Genois . . .	73.—	74.—
Stanislau	42.75	46.—
Trieitine 4 1/2% 100 m. c.	150.—	155.—
dto 4% 50 .	70.—	—.—
Waldstein . . .	54.—	—.—
sêrbescĭ 3% . . .	21.—	22.—
dto de 10 francĭ	28.—	31.—
Banca h. ung. 4%	21.50	23.50

Preţurile cerealeor din piaţa Braşovŭ.

Din 24 Mai st. n. 1895

Mĕsura sĕu greutatea	Calitatea.	Valutea triacă. fl.	cr.
1 H. L.	Grâu cel mai frumos	6	10
„	Grâu mijlociu . .	5	40
„	Grâu mai slab . .	5	—
„	Grâu mestecat . .	3	80
„	Sĕcară frumósă .	3	60
„	Sĕcară mijlociă .	3	20
„	Orz frumos .	4	10
„	Orz mijlociu .	3	50
„	Ovĕs frumos .	2	50
„	Ovĕs mijlociu .	—	—
„	Cucuruz.	5	60
„	Mălaiu	4	80
„	Mazĕre	6	—
„	Linte	7	—
„	Fasole	5	40
„	Sĕmênţă de in . .	10	—
„	Sĕmênţă de cânepă	4	80
„	Cartofĭ	1	60
„	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită . .	—	44
„	Carnea de porc . .	—	48
„	Carnea de berbece	—	—
100 kil.	Sĕu de vită próspĕt	23	—
	Sĕu de vită topit	33	—

Cursul la bursa din Viena.

Din 24 Mai 1895.

Renta ung. de aur 4%	123.35
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.15
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2% .	126.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	103.30
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	125.—
Bonurĭ rurale ungare 4%	98.50
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.50
Imprum. ung. cu premii	158.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	149.25
Renta de hârtie austr.	101.40
Renta de argint austr.	101 35
Renta de aur austr.	123.35
Losurĭ din 1860	157.50
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	1078.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	462.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	398.—
Napoleondorĭ.	9.67 1/2
Mărcĭ imperiale germane . . .	59.62 1/2
London vista	122.05
Paris vista	48.37 1/2
Rente de coróne austr. 4%. . .	101.55
Note italiene.	46.20

Cursul pieţei Braşov.

Din 25 Mai 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.64	Vênd.	9.68
Argint român.	Cump.	9.58	Vênd.	9.63
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.64	Vênd.	9.67
Galbenĭ	Cump.	5.75	Vênd.	5.80
Mărcĭ germane	Cump.	59.10	Vênd.	—.—
Ruble rusescĭ	Cump.	130.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.90	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.25	Vênd.	101.25

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Tipografia A. Mureșianu, Brașovŭ.